



Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie

*Informacja z zakresu profilu ryzyka
i poziomu kapitału
Polskiego Banku Spółdzielczego
w Ciechanowie
według stanu na dzień 31.12.2017 roku*

Ciechanów, lipiec 2018 r.

Spis treści

I. Wprowadzenie	3
II. Informacje ogólne.....	3
III. Cele i zasady zarządzania poszczególnymi ryzykami	4
IV. System kontroli wewnętrznej.....	21
V. Fundusze własne.....	23
VI. Wymogi kapitałowe	32
VII. Ryzyko kredytowe.....	34
VIII. Aktywa wolne od obciążeń	43
IX. Ekspozycje kapitałowe.....	44
X. Ryzyko operacyjne.....	46
XI. Ryzyko płynności	47
XII. Ryzyko stopy procentowej dla pozycji zakwalifikowanych do portfela bankowego	50
XIII. Ryzyko walutowe.....	52
XIV. Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze	52
XV. Działalność Zarządu i Rady Nadzorczej	57
XVI. Dźwignia finansowa	60
XVII. Oświadczenia Zarządu	62



I. Wprowadzenie

Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie zgodnie z wymogami określonymi w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (zwanego dalej Rozporządzeniem CRR) oraz na podstawie innych rozporządzeń wykonawczych Komisji (UE), a także zgodnie z „Zasadami polityki informacyjnej w zakresie profilu ryzyka i poziomu kapitału w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie”, dokonuje ujawnienia informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczącym profilu ryzyka Banku, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki w zakresie wynagrodzeń oraz innych informacji według stanu na 31 grudnia 2017r.

Informacje z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału Bank udostępnia osobom zewnętrznym, w szczególności klientom Banku oraz uczestnikom rynku z częstotliwością roczną.

II. Informacje ogólne

Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie z siedzibą: 06-400 Ciechanów, ul. 3 Maja 3 wpisany jest do Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie, XIV Wydział Gospodarczy pod numerem KRS 0000027891.

Urząd Skarbowy nadał Bankowi numer identyfikacji podatkowej (NIP) 566-00-10-929.

Główny Urząd Statystyczny nadał Bankowi REGON 000508046.

Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie jest zrzeszony z SGB-Bankiem S.A. w ramach Spółdzielczej Grupy Bankowej.

Zakres działalności opisany jest w Statucie Banku, udostępnionym na stronie internetowej Banku: www.pbsciechanow.pl.

1. W 2017 roku Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie prowadził działalność poprzez następujące jednostki organizacyjne:

- Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie ul. 3 Maja 3 – Centrala
- Oddział w Ciechanowie
 - Filia w Regiminie
 - Filia w Ojrzeniu
 - Filia w Głinojecku
 - Punkt Kasowy w WORD w Ciechanowie
 - Punkt Kasowy Nr 1 w Pułtusk
- Oddział w Bodzanowie
- Oddział w Mławie
- Oddział w Żurominie
 - Filia w Sierpcu
- Oddział w Przasnyszu
- Oddział w Płońsku
 - Punkt Kasowy w Nowym Dworze Mazowieckim
 - Punkt Kasowy w Nowym Mieście
- Oddział w Płocku – od 01.07.2017 jako Filia w Płocku

W 2017r. zlikwidowano następujące jednostki:

- Filie: Ojrzeń, Głinojeck,
- Punkty Kasowe: WORD w Ciechanowie, Nr 1 w Pułtusk, Nowym Dworze Mazowieckim i Nowym Mieście.

Podstawową strukturę organizacyjną Banku na dzień 31.12.2017r. tworzą:

- o Centrala
- o Oddziały: Ciechanów, Bodzanów, Mława, Żuromin, Płońsk, Przasnysz,
- o Filie: Sierpc, Regimin, Płock

2. Działalność operacyjna prowadzona była również za pośrednictwem bankowości internetowej.
3. Na dzień 31.12.2017r. Bank nie posiadał ekspozycji na pozycje sekurytyzacyjne.
4. Bank nie posiada ekspozycji poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.
5. Na dzień 31.12.2017r. Bank nie posiadał portfela handlowego.
6. Na dzień 31.12.2017r. Bank nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych.
7. Na dzień 31.12.2017r. Bank nie posiadał ekspozycji na ryzyko kredytowe kontrahenta.
8. Na dzień 31.12.2017r. Bank nie korzystał z ocen wiarygodności kredytowej uznanej zewnętrznej instytucji oceny wiarygodności kredytowej (ECAI) za wyjątkiem ocen rządu polskiego niezbędnych dla potrzeb ustalenia wag ryzyka dla ekspozycji wobec podmiotów sektora publicznego, ekspozycji wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych (jeżeli ekspozycja nie jest denominowana lub finansowana w walucie krajowej) oraz ekspozycji wobec instytucji, stosownie do załącznika nr 1 do „Zasad wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie”.
9. Na dzień 31.12.2017r. Bank zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 5 sierpnia 2016r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym nie ma obowiązku wyliczania bufora antycyklicznego oraz bufora ryzyka systemowego, natomiast wyznacza poziom bufora zabezpieczającego.
Na dzień 31.12.2017r. łączna kwota ekspozycji na ryzyko wynosi 470 440 510 zł, wymagana wartość bufora zabezpieczającego wynosiła 5 880 506 zł.
10. Na dzień 31.12.2017r. Bank nie należał do banków systemowo ważnych.
11. Zaprezentowane dane ilościowe, o ile nie podano inaczej, wyrażone zostały w pełnych złotych. Ewentualne różnice w sumach i udziałach procentowych mogą wynikać z zaokrągleń kwot oraz zaokrągleń udziałów procentowych.

III. Cele i zasady zarządzania poszczególnymi ryzykami

1. Zarządzanie ryzykiem odbywa się zgodnie ze Strategią zarządzania ryzykiem w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie, opracowaną przez Zarząd i zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą. Strategia na 31.12.2017r. była zgodna z założeniami Strategii działania Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie. Procedury zarządzania ryzykiem podlegają przeglądowi i aktualizacji w cyklach rocznych lub częściej, gdy zajdzie potrzeba pod względem dostosowania ich do zmian wewnątrz i w otoczeniu Banku. Wnioski z przeglądu zarządczego i weryfikacji prezentowane są Zarządowi Banku oraz przekazywane do odpowiednich komórek organizacyjnych Banku celem uaktualnienia zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka. Bank na dzień

31.12.2017r. dokonał weryfikacji Strategii zarządzania ryzykiem celem dostosowania do Planu Naprawy Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie na lata 2017-2022.

2. Strategia zarządzania ryzykiem określa:

- 1) strukturę organizacyjną w zakresie zarządzania ryzykiem,
- 2) zadania organów Banku, komitetów, jednostek organizacyjnych i poszczególnych osób uczestniczących w procesie zarządzania ryzykiem,
- 3) schemat procedur odnoszących się do zarządzania ryzykiem w Banku,
- 4) cele strategiczne w zakresie zarządzania istotnymi rodzajami ryzyka w Banku,
- 5) generalną skłonność do podejmowania przez Bank ryzyka – apetyt na ryzyko,
- 6) organizację systemu informacji zarządczej,
- 7) ogólne zasady systemu kontroli wewnętrznej.

3. Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie stosuje następujące metody wyliczania wymogów kapitałowych:

- 1) Metodę standardową w zakresie ryzyka kredytowego,
- 2) Metodę wskaźnika bazowego w zakresie ryzyka operacyjnego,
- 3) Metodę podstawową w zakresie ryzyka walutowego.

4. Do podstawowych ryzyk, które podlegają szczególnemu nadzorowi, zalicza się:

- 1) Ryzyko kredytowe, w tym ryzyko koncentracji zaangażowań,
- 2) Ryzyko płynności,
- 3) Ryzyko stopy procentowej,
- 4) Ryzyko walutowe,
- 5) Ryzyko operacyjne, w tym ryzyko reputacji,
- 6) Ryzyko kapitałowe,
- 7) Ryzyko bancassurance,
- 8) Ryzyko strategiczne,
- 9) Ryzyko braku zgodności.

Szczególny nadzór nad ryzykami wymienionymi w pkt. 4) odbywa się w oparciu o następujące procedury:

- 1) Ryzyko kredytowe, w tym ryzyko koncentracji zaangażowań: Strategia zarządzania ryzykiem, Instrukcja zarządzania ryzykiem kredytowym,
- 2) Ryzyko płynności: Strategia zarządzania ryzykiem, Zasady zarządzania ryzykiem płynności,
- 3) Ryzyko stopy procentowej: Strategia zarządzania ryzykiem, Zasady zarządzania ryzykiem stopy procentowej,
- 4) Ryzyko walutowe: Strategia zarządzania ryzykiem, Zasady zarządzania ryzykiem walutowym,
- 5) Ryzyko operacyjne: Strategia zarządzania ryzykiem, Zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym, Polityka kadrowa,
- 6) Ryzyko kapitałowe: Strategia zarządzania ryzykiem, Strategia zarządzania i planowania kapitałowego, Zasady wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko, Zasady szacowania kapitału wewnętrznego,
- 7) Ryzyko braku zgodności: Strategia zarządzania ryzykiem, Zasady zarządzania ryzykiem braku zgodności, Polityka zgodności,
- 8) Ryzyko bancassurance: Strategia zarządzania ryzykiem, Polityka w zakresie bancassurance,
- 9) Ryzyko strategiczne: Strategia zarządzania ryzykiem, Strategia zarządzania i planowania kapitałowego, Zasady planowania, Zasady zarządzania ryzykiem strategicznym.

W Banku funkcjonuje Instrukcja system informacji zarządczej określająca System Informacji Zarządczej, który opiera się na następujących założeniach:

- 1) informacje będące przedmiotem instrukcji pozwalają na pełną ocenę działalności Banku przez odpowiednie organy Banku,
- 2) uwzględniając założenia zawarte w pkt. 1, powyższe informacje pozwalają na dokonanie oceny wszystkich istotnych obszarów działania Banku,
- 3) nadzór nad funkcjonowaniem Systemu sprawuje Zarząd, który ponosi również odpowiedzialność za jego prawidłowe funkcjonowanie,
- 4) w przyjętym Systemie informacje zarządcze przekazywane są w sposób rzetelny i przejrzysty.
- 5) System informacji zarządczej podlega badaniu audytu wewnętrznego.

Celami strategicznymi w zakresie zarządzania wyżej wymienionymi rodzajami ryzyka są:

1. Dla ryzyka kredytowego, w tym ryzyka koncentracji zaangażowań:

- Wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z:
 - a. całym portfelem kredytowym,
 - b. portfelem detalicznych ekspozycji kredytowych (DEK),
 - c. portfelem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie (EKZH),które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania ryzykiem;
- Prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem DEK i EKZH mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
- Przestrzeganie wyznaczonych wskaźników DTI i LTV oraz maksymalnych okresów kredytowania;
- Utrzymywanie stabilnych, umiarkowanie zdywersyfikowanych i zrównoważonych pod względem jakości i wartości portfeli równocześnie cechujących się wysoką dochodowością oraz bezpieczeństwem rozumianym jako minimalizacja ryzyka wystąpienia kredytów zagrożonych;
- W związku z działaniem w środowisku wysokiego ryzyka kredytowego, Bank kładzie szczególny nacisk na ustanawianie skutecznych zabezpieczeń spłaty kredytów oraz wdrożenie adekwatnego do profilu ryzyka kredytowego Banku systemu zarządzania ryzykiem kredytowym;
- Stosowanie zabezpieczeń spłaty kredytów głównie w postaci hipoteki na nieruchomościach, zarówno komercyjnych, jak i mieszkalnych, które podlegają systematycznej ocenie i weryfikacji;
- Bank zwiększa skalę rodzajów przyjmowanych zabezpieczeń, które umożliwią stosowanie technik redukcji ryzyka kredytowego, szczególnie poręczeń BGK;
- Zarządzanie ryzykiem koncentracji: dużych zaangażowań, geograficznej, branżowej oraz w rodzaj zabezpieczenia. W obszarze koncentracji związanej z kredytami udzielonymi dużym kredytobiorcom (tj. takim, których zaangażowanie wobec Banku przekracza 10% funduszy własnych) Bank ustalił limit na poziomie 450% kapitałów własnych. Po przekroczeniu tego poziomu, będzie wyznaczany i utrzymywany wewnętrzny wymóg kapitałowy;
- W zakresie koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia Bank stara się ograniczać ryzyko związane z zabezpieczeniami w formie hipoteki poprzez minimalizowanie ryzyka prawnego przy ustanawianiu zabezpieczeń, monitorowanie wartości nieruchomości, ustanawianie odpowiednich poziomów wskaźników LTV (wyrażających stosunek wartości kredytu do wartości nieruchomości stanowiącej

zabezpieczenie) lub wskaźnik adekwatności zabezpieczenia (liczony jako stosunek zadłużenia do wartości wszystkich zabezpieczeń rzeczowych) oraz limitów na poszczególne rodzaje zabezpieczeń. Najbardziej preferowane zabezpieczenia pieniężne oraz gwarancje bankowe nie zostały objęte limitami.

2. Dla ryzyka płynności:

- zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
- zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrzbankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji;
- Utrzymanie wskaźników płynności na odpowiednich poziomach:
 - a. Nadzorcza Norma Płynności M1 – 20 000 tys. zł
 - b. Nadzorcza Norma Płynności M2 – 1,20
 - c. Nadzorcza Norma Płynności M3 – 1,05
 - d. Nadzorcza Norma Płynności M4 – 1,05
 - e. Wskaźnik LCR – 100%
 - f. Wskaźnik NSFR – 100%

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- utrzymanie dotychczasowej struktury pasywów Banku, gdzie głównym źródłem finansowania aktywów są depozyty podmiotów niefinansowych oraz instytucji samorządowych;
- pozyskiwanie depozytów o możliwie długich terminach wymagalności, tak aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym;
- utrzymywanie na bezpiecznym poziomie nadzorczych miar płynności, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych;
- utrzymywanie płynnościowej struktury bilansu na poziomie zapewniającym występowanie nadwyżki skumulowanych aktywów nad skumulowanymi pasywami w okresie do 1 roku oraz nadwyżki skumulowanych pasywów nad skumulowanymi aktywami w okresie powyżej 1 roku;
- zapewnienie globalnej wypłacalności Banku, oznaczającej posiadanie skumulowanej luki płynności (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych) na poziomie nieujemnym;
- dywersyfikacja źródeł finansowania poprzez ograniczanie udziału środków dużych deponentów w bazie depozytowej;
- dążenie do podnoszenia stabilności źródeł finansowania głównie poprzez pozyskiwanie środków od gospodarstw domowych po akceptowalnej cenie;
- identyfikacja wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności, w zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia postępowanie według procedur awaryjnych określonych w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

3. Dla ryzyka stopy procentowej:

- optymalizacja wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;
- ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
- utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych;
- ograniczenie kwoty pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku do maksymalnie 2% sumy bilansowej;
- zmniejszanie ryzyka bazowego poprzez:
 - 1) stosowanie dla produktów klientowskich stóp bazowych w postaci stawek własnych Banku (w zakresie przewidzianym w przepisach prawa) - zwłaszcza dla aktywów wrażliwych,
 - 2) oferowanie klientom produktów depozytowych, których oprocentowanie uzależnione byłoby od stawek rynkowych (stóp rynku międzybankowego);
 - 3) ograniczanie ryzyka opcji klienta poprzez stosowanie opłat za opcję, zwłaszcza dla możliwości zerwania depozytu przed umownym terminem.

4. Dla ryzyka walutowego:

- obsługa klientów Banku w zakresie posiadanych uprawnień walutowych;
- zapewnienie klientom Banku kompleksowej obsługi w zakresie prowadzenia rachunków walutowych bieżących i terminowych, obsługi kasowej, realizacji przelewów otrzymywanych i wysyłanych za granicę oraz wykonywania innych czynności obrotu dewizowego za pośrednictwem banku zrzeczającego;
- minimalizowanie ryzyka walutowego, poprzez utrzymanie całkowitej pozycji walutowej – nie więcej niż 2% funduszy własnych.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- dążenie do utrzymania domkniętych indywidualnych pozycji walutowych, tak aby pozycja walutowa całkowita nie przekroczyła 2% funduszy własnych Banku; prowadzenie transakcji wymiany walut z bankiem zrzeczającym polegających na zagospodarowywaniu nadwyżek środków walutowych oraz domykaniu otwartych pozycji walutowych Banku; transakcje walutowe nie mają charakteru spekulacyjnego;
- utrzymywanie relatywnie wysokiego poziomu aktywów płynnych w walutach obcych;
- podnoszenie kwalifikacji kadry oraz ścisłą współpracę w tym zakresie z bankiem zrzeczającym;
- niedokonywanie transakcji w walutach niewymienialnych.

5. Dla ryzyka operacyjnego:

- optymalizacja efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania, racjonalizacja kosztów, jak również zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne;
- wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym;
- w zakresie ryzyka reputacji utrzymywanie prawidłowych relacji z Udziałowcami, Klientami, Inwestorami aby nie dopuszczać do nieprzewidzianych sporów sądowych, w przypadku negatywnego odbioru wizerunku Banku istnieje ryzyko szybkiego wycofania środków z banku, co może wpłynąć negatywnie na sytuację finansową.

6. Dla ryzyka kapitałowego:

- dążenie do zapewnienia odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności;
- ograniczenie wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko do rodzajów ryzyka przewidzianych przez przepisy prawa przy założeniu braku prowadzenia działalności handlowej;
- dążenie do osiągnięcia łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie 13,25%;
- dążenie do osiągnięcia współczynnika kapitału Tier I na poziomie 10,25%;
- dążenie do osiągnięcia współczynnika kapitału podstawowego na poziomie 5,75%;
- obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych na maksymalnym poziomie 97%;
- dążenie do takiej struktury kapitału Tier I, aby kapitał zasobowy stanowił 70% kapitału Tier I;
- dywersyfikacja funduszu udziałowego, ograniczanie pakietów do 5% funduszu udziałowego, przy czym ograniczenie nie dotyczy już posiadanych udziałów;
- przekazywanie na fundusze własne 100% nadwyżki bilansowej;
- posiadanie zaangażowania kapitałowego w kapitał zakładowy banku zrzeszającego na poziomie minimum 0,5%, zgodnie z założeniami Systemu Ochrony SGB;
- nie angażowanie się kapitałowe w podmioty będące Uczestnikami Systemu Ochrony, za wyjątkiem banku zrzeszającego;
- ograniczenie jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych, bankach krajowych, zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji (akcje i udziały, zobowiązania podporządkowane, dopłaty na rzecz spółek prawa handlowego), tak aby nie stanowiło ono jednocześnie:
 - a) więcej niż 10% funduszy własnych Banku,
 - b) więcej niż 10% funduszy własnych tych podmiotów,
- utrzymywanie minimalnej wielkości wskaźnika dźwigni finansowej na poziomie 4,0%.

7. Dla ryzyka braku zgodności:

- efektywne przeciwdziałanie możliwościom wystąpienia naruszeń przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania;
- sprawne i skuteczne podejmowanie działań naprawczych w sytuacji zidentyfikowania braku zgodności;
- dążenie do zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami zewnętrznymi;
- dążenie i dbałość o:
 - a) wizerunek zewnętrzny Banku rozumianego jako instytucja zaufania publicznego,
 - b) pozytywny odbiór Banku przez klientów,
 - c) przejrzystość działań Banku wobec klientów,
 - d) stworzenie kadry pracowniczej identyfikującej się z Bankiem, dobrze zorganizowanej wewnętrznie dla realizacji wspólnych celów wytyczonych przez Bank.

8. Dla ryzyka strategicznego:

- utrzymywanie na akceptowalnym poziomie negatywnych konsekwencji finansowych spowodowanych:
 - a) błędnymi decyzjami,
 - b) decyzjami podjętymi na podstawie niewłaściwej oceny,

- c) podjęciem niewłaściwych decyzji dotyczących kierunku rozwoju strategicznego Banku,
 - d) zmianami w otoczeniu zewnętrznym i niewłaściwą reakcją na te zmiany.
- realizacja założeń Programu Postępowania Naprawczego Polskiego Banku Spółdzielczego na lata 2015-2022.

9. Dla ryzyka bancassurance:

- utrzymanie niskiego poziomu ryzyka poprzez zapewnienie oferty produktów ubezpieczeniowych zabezpieczających interesy Klientów.
Realizacja celu będzie dokonywana poprzez:
 - a) realizację szczegółowych wytycznych zawartych w obowiązującej w Banku „Polityce w zakresie bancassurance”,
 - b) właściwy podział zadań i organizację procesów zarządzania ryzykiem bancassurance,
 - c) nadzór nad efektywnością procesów zarządzania ryzykiem bancassurance i poziomem ryzyka.

Proces zarządzania ryzykiem

1. Bank posiada strukturę organizacyjną pozwalającą na rozdzielenie na wszystkich poziomach funkcji zarządzania sprzedażą od funkcji zarządzania ryzykiem.
2. W ramach funkcji zarządzania ryzykiem Bank oddziela funkcje identyfikacji ryzyka od funkcji pomiaru i od funkcji kontroli ryzyka.
3. Bank posiada system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej zorganizowany na trzech niezależnych poziomach:
 - 1) Poziom pierwszy – zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku. Zarządzanie ryzykiem na tym poziomie oznacza między innymi:
 - a) określenie maksymalnych pułapów decyzyjności na szczeblach operacyjnych,
 - b) wprowadzenie zasady co najmniej dwóch osób uczestniczących w procesie podejmowania decyzji obciążonej ryzykiem kredytowym,
 - c) regularne monitorowanie i ocena jakości decyzji obciążonych ryzykiem podejmowanych na szczeblu działalności operacyjnej Banku oraz w ramach procesów kontroli funkcjonalnej,
 - d) systematyczne szkolenie pracowników z zakresu zagadnień dotyczących ryzyka,
 - e) bieżący nadzór nad pracownikami w zakresie przestrzegania polityk ryzyka, zasad opisanych w regulacjach wewnętrznych Banku, sprawowany przez bezpośrednich przełożonych,
 - f) Bank planuje w kolejnych latach uwzględnianie jakości pracy rozumianej jako przestrzeganie zasad ostrożnego podejścia do ryzyka w ocenie pracy poszczególnych pracowników, jednostek organizacyjnych lub komórek organizacyjnych.
 - 2) Poziom drugi – zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie do tego powołanych stanowiskach lub komórkach organizacyjnych oraz pracowników do spraw zgodności. Zarządzanie oznacza między innymi:
 - a) powołanie niezależnych, odrębnych komórek organizacyjnych Centrali Banku, pozostających pod bezpośrednim nadzorem Członków Zarządu, zajmujących się oceną ryzyka kredytowego, monitorowaniem ryzyka kredytowego, administracją kredytową, zarządzaniem pozostałym ryzykiem uznanym za istotne, sprawozdawczością zarządczą dotyczącą ryzyka oraz Stanowiska do spraw Zgodności,
 - b) pracownicy poziomu drugiego zarządzania ryzykiem są odpowiedzialni za identyfikację, pomiar lub szacowanie, kontrolę, monitorowanie oraz sprawozdawczość danego rodzaju

- ryzyka uznanego za istotne,
- c) działalność Zespołu Kontroli Wewnętrznej,
 - d) powołanie komitetów odpowiedzialnych za opiniowanie spraw związanych z zarządzaniem ryzykiem (Komitet ALCO, Komitet Kredytowy, Komitet ds. Bezpieczeństwa, Komitet do spraw Jakości Danych),
 - e) systematyczne szkolenie pracowników zajmujących się administracją, zarządzaniem lub kontrolą ryzyka z odpowiedniego zakresu zagadnień,
 - f) opracowanie procesów zarządzania ryzykiem, administracji ryzykiem i obiegu dokumentów pozwalających na sprawne zarządzanie ryzykiem,
 - g) opracowanie dokumentów (polityk, podręczników, metodyk, procedur, zasad lub instrukcji) stosowanych w procesach zarządzania ryzykiem.
- 3) Poziom trzeci – działalność audytu SGB-Banku S.A. Zarządzanie na tym poziomie oznacza stworzenie warunków dla regularnej i efektywnej kontroli ryzyka w Banku poprzez umożliwienie Bankowi Zrzeszającemu przeprowadzania audytów, a także stworzenie warunków do skutecznego prowadzenia kontroli lub audytów zewnętrznych, w tym badania ksiąg Banku, kontroli UKNF, itp.
4. Regulamin Organizacyjny Banku oraz regulaminy komitetów odpowiedzialnych za opiniowanie spraw związanych z zarządzaniem ryzykiem prezentują szczegółowo strukturę organizacyjną spełniającą powyższe wymagania.
5. W procesie zarządzania ryzykiem w Banku uczestniczą:
- 1) Rada Nadzorcza,
 - 2) Zarząd,
 - 3) Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami – Komitet ALCO,
 - 4) Komitet Kredytowy,
 - 5) Komitet ds. Bezpieczeństwa,
 - 6) Komitet ds. Jakości Danych,
 - 7) Zespoły/stanowiska i pracownicy odpowiedzialni za:
 - a) sprawozdawczość dla odbiorców zewnętrznych,
 - b) zarządzanie płynnością w ramach nadwyżek środków,
 - c) zarządzanie ryzykiem stopy procentowej w ramach nadwyżek środków,
 - d) zarządzanie pozycją walutową,
 - e) sprzedaż kredytów,
 - f) sprzedaż depozytów,
 - g) identyfikację i akceptację ryzyka kredytowego dla pojedynczych transakcji,
 - h) pomiar, monitorowanie i raportowanie poszczególnych rodzajów ryzyka bankowego,
 - i) kontrolę poszczególnych rodzajów ryzyka bankowego.

Do podstawowych zadań poszczególnych podmiotów systemu zarządzania ryzykiem należy:

1. Rada Nadzorcza

1. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem oraz ocenia jego adekwatność oraz skuteczność.
2. Rada Nadzorcza:
 - 1) zatwierdza Strategię działania Banku, strategię zarządzania ryzykiem oraz zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, obejmujące m.in. możliwy do zaakceptowania ogólny poziom ryzyka Banku;
 - 2) zatwierdza procedury dotyczące procesów:
 - a) szacowania kapitału wewnętrznego,

- b) planowania i zarządzania kapitałowego;
- c) kredytowania osób wewnętrznych,
- d) ujawniania informacji;
- 3) zatwierdza strukturę organizacyjną Banku, zawartą w Regulaminie organizacyjnym, dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka;
- 4) zatwierdza ogólne zasady polityki dotyczącej zmiennych składników wynagrodzeń;
- 5) zatwierdza plan pozyskania i utrzymania środków obcych stabilnych, łącznie z Planem Finansowym;
- 6) zatwierdza zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych w odniesieniu do poszczególnych rodzajów ryzyka;
- 7) sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem braku zgodności rozumianym jako skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania, a także zatwierdza założenia polityki Banku w zakresie ryzyka braku zgodności, ocenia efektywność zarządzania ryzykiem braku zgodności;
- 8) sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie podejmowania ryzyka ze Strategią działania i planem finansowym Banku;
- 9) zapewnia wybór członków Zarządu posiadających odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych im funkcji;
- 10) sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem występującym w działalności Banku oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego systemu, głównie poprzez zapoznawanie się z raportami i sprawozdaniami dotyczącymi oceny narażenia Banku na poszczególne rodzaje ryzyka (w tym ryzyka braku zgodności) i na ich podstawie dokonuje oceny stopnia efektywności i adekwatności zarządzania ryzykiem;
- 11) ocenia, czy działania Zarządu w zakresie kontroli nad działalnością Banku są skuteczne i zgodne z polityką Rady Nadzorczej.

2. Zarząd

- 1) odpowiada za przygotowanie i wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzyka braku zgodności, systemu kontroli wewnętrznej, procesu szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz za nadzór nad efektywnością tych procesów;
- 2) odpowiada za zorganizowanie skutecznego procesu oceny adekwatności kapitałowej i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz nadzór nad jego efektywnością, wprowadzając w razie potrzeby niezbędne korekty i udoskonalenia;
- 3) wprowadza zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka;
- 4) wprowadza podział zadań realizowanych w Banku, który zapewnia niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej skutkującej podejmowaniem ryzyka przez Bank;
- 5) zatwierdza rodzaje limitów wewnętrznych oraz ich wysokość dostosowaną do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku;
- 6) odpowiada za przejrzystość działań Banku, w szczególności za politykę informacyjną w zakresie działalności Banku, pozwalającą na ocenę skuteczności działania Rady Nadzorczej i Zarządu Banku w zakresie zarządzania Bankiem, monitorowania stanu bezpieczeństwa działalności Banku i za ocenę sytuacji finansowej Banku;
- 7) zapewnia zgodność działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa;
- 8) zapewnia, że Bank prowadzi politykę służącą zarządzaniu wszystkimi istotnymi rodzajami ryzyka w działalności Banku i posiada procedury w tym zakresie;
- 9) odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację polityki zmiennych składników wynagrodzeń;



- 10) uwzględnia rezultaty badań prowadzonych przez komórkę kontroli wewnętrznej oraz biegłych rewidentów przy podejmowaniu decyzji w ramach zarządzania Bankiem;
- 11) przekazuje Radzie Nadzorczej okresowe informacje przedstawiające w sposób rzetelny, przejrzysty i syntetyczny rodzaje i wielkość ryzyka w działalności Banku.

3. Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami ocenia działania w zakresie identyfikacji, pomiaru, limitowania, monitorowania i raportowania ryzyka oraz opiniuje regulacje wewnętrzne Banku pod kątem poszczególnych rodzajów ryzyka. Opiniuje podejmowanie działań, zmierzających do utrzymania ryzyka na akceptowalnym poziomie. Kreuje politykę zarządzania aktywami i pasywami. Skład i szczegółowe zadania Komitetu określa „Regulamin działania Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami – Komitetu ALCO”. W 2017r. odbyło się 25 posiedzeń Komitetu ALCO.

4. Komitet Kredytowy uczestniczy w procesie opiniowania transakcji kredytowych pod kątem ryzyka ponoszonego przez Bank. Przedstawia propozycje decyzji kredytowych osobom lub organom podejmującym decyzję kredytową w ramach posiadanych kompetencji. Skład i szczegółowe zadania Komitetu określają „Zasady działania Komitetu Kredytowego”. W 2017r. odbyły się 44 posiedzenia Komitetu Kredytowego.

5. Audyt wewnętrzny realizowany przez bank zraszający.

6. Wyznaczone Komórki organizacyjne monitorują realizację wyznaczonych celów i zadań strategicznych, procesów tworzenia zysku oraz przedstawiają i monitorują pozycję Banku w zakresie bezpieczeństwa finansowego i operacyjnego. Podstawowe zadania Zespołów to gromadzenie, przetwarzanie, pomiar i raportowanie odpowiednim organom i komórkom Banku, informacji dotyczących podejmowanego przez Bank ryzyka oraz opracowywanie propozycji regulacji wewnętrznych w zakresie zarządzania ryzykami oraz szacowania wewnętrznych wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka.

7. Pozostali pracownicy Banku mają obowiązek przestrzegania zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, obowiązujących w Banku w formie wewnętrznych regulacji i zaleceń, uczestnictwa w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń generujących ryzyko oraz raportowania tych zdarzeń.

W strukturze organizacyjnej Banku funkcjonują komórki organizacyjne, które na dzień 31.12.2017r. obejmowały swoim zakresem działania związane z pomiarem, monitorowaniem i raportowaniem poniżej przedstawionych rodzajów ryzyka i adekwatności kapitałowej:

- 1) Zespół Ryzyka Bankowego,
- 2) Stanowisko ds. Zgodności.

W stosunku do rodzajów ryzyka objętych szczególnym nadzorem opracowane zostały metody ich pomiaru, ograniczania przy pomocy przyjętych limitów, monitorowania oraz opracowany system raportowania.

1) Ryzyko kredytowe:

Dla kredytów – które wśród aktywów są obciążone największym ryzykiem - pomiar dokonywany jest zgodnie z ogólnie obowiązującymi przepisami tj. poprzez wycenę kredytów, tworzenie rezerw celowych i odpisów aktualizujących. Kompleksowo – dla



wszystkich aktywów i zobowiązań pozabilansowych – wielkość ryzyka odzwierciedla poziom aktywów ważonych ryzykiem.

Monitorowanie ryzyka związanego z udzielonymi kredytami odbywa się poprzez badanie terminowości spłat kredytów oraz sytuacji ekonomiczno-finansowej klientów.

Limity ograniczające ryzyko kredytowe dotyczą m.in.: maksymalnych kwot jednostkowych kredytów, maksymalnych kwot zaangażowań w jeden podmiot lub grupę podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie, maksymalnych wskaźników LtV (oznaczających wartość kredytu do rynkowej wartości nieruchomości stanowiącej zabezpieczenie) dla ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie oraz struktury portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie.

Ponadto co kwartał sporządzane są raporty dotyczące ryzyka kredytowego, które zawierają wskaźniki pozwalające obserwować poziom i trend ryzyka m.in. dotyczący należności zagrożonych, prezentują strukturę rodzajową i podmiotową udzielonych kredytów, pozwalają na monitorowanie dużych koncentracji kredytowych.

Odbiorcami raportów jest w okresach kwartalnych Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami, Zarząd i Rada Nadzorcza Banku.

2) Ryzyko płynności:

Pomiar ryzyka dokonywany jest poprzez:

- Obserwowanie stanu środków na rachunku bieżącym i lokatach zdeponowanych w Banku Zrzeszającym,
- Sporządzanie zestawienia urealnionych terminów płatności aktywów i pasywów Banku – raport Luka płynności,
- Analizę wskaźników, w tym nadzorczych miar płynności, LCR,
- Badanie stopnia stabilności bazy depozytowej.

Bank zgodnie z uchwałą Komisji Nadzoru Finansowego zobowiązany jest do przestrzegania norm płynności zarówno krótko, jak i długoterminowej. Bank wprowadził również limity na ryzyko płynności w zakresie wielkości niedopasowania skumulowanych luk płynności, luki globalnej oraz w zakresie nadzorczych miar płynności.

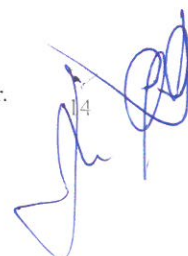
Raporty dotyczące ryzyka w zakresie zarządzania płynnością krótkoterminową sporządzane są z częstotliwością dzienną, natomiast pozostałe z częstotliwością kwartalną. Ich głównymi adresatami są osoby operacyjnie zarządzające płynnością, Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami, Zarząd Banku i Rada Nadzorcza.

3) Ryzyko stopy procentowej:

Pomiar ryzyka przeszacowania i bazowego polega na analizie luki, tj. określeniu wielkości niedopasowania między wrażliwymi na zmiany stopy procentowej aktywami i pasywami w poszczególnych przedziałach czasowych uwzględniających pierwszy możliwy termin zmian stóp procentowych, w podziale na poszczególne stopy referencyjne oraz wyliczeniu zmian wyniku odsetkowego w przyjętych okresach, na podstawie założonych zmian stóp procentowych. Bank bada wpływ zmiany stóp procentowych o 200 i 100 punktów bazowych na wynik odsetkowy.

Bank ogranicza ryzyko stopy procentowej poprzez stosowanie systemu limitów oraz poprzez podstawowe wskaźniki ekonomiczne związane z ryzykiem stopy procentowej.

Monitorowanie i raportowanie ryzyka odbywa się w cyklach kwartalnych na posiedzeniach Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami i Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej.



4) Ryzyko walutowe:

Bank dokonuje bieżącego pomiaru wielkości ryzyka walutowego w drodze monitorowania wielkości całkowitej pozycji walutowej Banku oraz otwartej pozycji walutowej w poszczególnych walutach. Bank ustanowił limit całkowitej pozycji walutowej w wysokości 2% funduszy własnych.

Monitorowanie poziomu ryzyka walutowego odbywa się z częstotliwością dzienną oraz kwartalną. Raportowanie ryzyka walutowego odbywa się w cyklach kwartalnych na posiedzeniach Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami i Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej.

5) Ryzyko operacyjne:

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym jest realizowany w sposób ciągły i obejmuje identyfikację, pomiar, limitowanie, monitorowanie, raportowanie oraz redukcję tego ryzyka. W ramach funkcji zarządzania ryzykiem Bank oddziela funkcje identyfikacji ryzyka od funkcji pomiaru i od funkcji kontroli ryzyka. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym odbywa się zgodnie z zasadą trzech linii obrony. W procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym uczestniczą wszyscy pracownicy Banku (pracownicy operacyjni (I linia) zarządzają ryzykiem na poziomie operacyjnym) ze względu na fakt, że ryzyko operacyjne dotyczy wszystkich komórek i obszarów działalności Banku, kierujący poszczególnymi jednostkami organizacyjnymi pełnią rolę tzw. Właścicieli ryzyka i są odpowiedzialni za zarządzanie ryzykiem operacyjnym w podległych im jednostkach, w zakresie wszystkich wykonywanych w nich czynności. Za skuteczność systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym utrzymywanie poziomu ryzyka w granicach wyznaczonej tolerancji odpowiada Zarząd Banku; w szczególności odpowiedzialność za obszar zarządzania ryzykiem operacyjnym przypisana jest Prezesowi Zarządu zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym i Regulaminem Działania Zarządu.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku obejmuje:

- 1) identyfikację procesów, a w ich ramach:
 - a) krytycznych procesów biznesowych,
 - b) procesów kluczowych;
- 2) identyfikację ryzyka;
- 3) pomiar i ocenę ryzyka;
- 4) stosowanie narzędzi redukcji ryzyka;
- 5) monitorowanie ryzyka, w tym:
 - a) raportowanie zdarzeń operacyjnych,
 - b) raportowanie strat operacyjnych,
 - c) monitorowanie limitów nałożonych na poziom KRI.

Do skutecznej identyfikacji i pomiaru ryzyka Bank wykorzystuje następujące narzędzia:

- 1) rejestr zdarzeń i strat operacyjnych;
- 2) rejestr skarg i reklamacji klientów Banku;
- 3) wyniki testów (Planu Utrzymania Ciągłości Działania, planów awaryjnych);
- 4) dokumenty z audytu wewnętrznego i zewnętrznego;
- 5) inne materiały kontroli wewnętrznej.

Do pomiaru ryzyka operacyjnego wykorzystywane są także:

- 1) wyniki samooceny ryzyka operacyjnego;
- 2) Kluczowe Wskaźniki ryzyka.

Ogólny profil ryzyka operacyjnego określa obszary, w których potencjalne narażenie Banku na ryzyko operacyjne jest największe. Bank określa docelowy profil ryzyka korzystając z metody samooceny ryzyka operacyjnego. Tolerancję/apetyt na ryzyko

operacyjne Bank wyznacza na bazie tych rodzajów ryzyka, dla których, w procesie samooceny, spełnione są łącznie poniższe warunki:

- 1) prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka jest średnie lub wysokie;
- 2) skutki ekonomiczne są wysokie.

System raportowania poziomu i profilu ryzyka operacyjnego obejmuje raporty przygotowywane przez Zespół Ryzyka Bankowego. Dostarczają one informacji na temat poziomu/profilu ryzyka operacyjnego w danym okresie w skali Banku, zarejestrowanych zdarzeniach i stratach, poziomie wykorzystania limitów Kluczowych wskaźników ryzyka operacyjnego /KRI/, limitu tolerancji na ryzyko operacyjne, wyników samooceny ryzyka operacyjnego, wyników testów warunków skrajnych. Raporty są przedstawiane kwartalnie Komitetowi Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz Zarządowi i Radzie Nadzorczej.

6) Ryzyko kapitałowe

Poziom adekwatności kapitałowej podlega systematycznemu monitorowaniu w okresach kwartalnych.

Bank dokonuje agregacji wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka uznane za istotne, tym samym oblicza kapitał wewnętrzny w oparciu o metodę minimalnego poziomu wymogu kapitałowego. Punktem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego jest wyliczony regulacyjny wymóg kapitałowy. Następnie obliczane są dodatkowe wymogi kapitałowe na rodzaje ryzyka ujęte w regulacyjnym wymogu kapitałowym oraz na pozostałe, istotne rodzaje ryzyk.

Kapitał wewnętrzny stanowi sumę regulacyjnego wymogu kapitałowego, dodatkowych wymogów kapitałowych na ryzyka objęte wymogiem regulacyjnym oraz wymogów kapitałowych na pozostałe istotne rodzaje ryzyka obliczonych zgodnie z obowiązującymi w banku zasadami szacowania kapitału wewnętrznego.

Bank aktualizuje poziom kapitału wewnętrznego w okresach kwartalnych według następujących zasad:

- 1) kapitał regulacyjny na poszczególne rodzaje ryzyka jest wyznaczany w okresach kwartalnych (za wyjątkiem ryzyka operacyjnego, który jest wyznaczany raz w roku);
- 2) dodatkowe wymogi kapitałowe na poszczególne rodzaje ryzyka wyznaczane są na koniec każdego kwartału i utrzymywane przez kolejny kwartał.

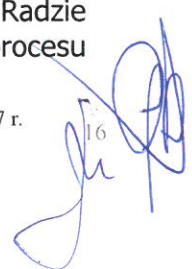
Odbiorcami raportów są w okresach kwartalnych Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami, Zarząd i Rada Nadzorcza Banku.

Raporty dostarczają informacji na temat:

- 1) poziomu, struktury i zmian w funduszach własnych,
- 2) poziomu uznanego kapitału,
- 3) poziomu i zmian współczynników kapitałowych, w tym struktury i zmian w aktywach ważonych ryzykiem,
- 4) poziomu i struktury kapitału wewnętrznego,
- 5) wyników testów warunków skrajnych,
- 6) realizacji przyjętych limitów alokacji,
- 7) realizacji planu kapitałowego,
- 8) poziomu i zmian wskaźnika dźwigni finansowej.

Proces szacowania kapitału wewnętrznego jest poddawany corocznej analizie przez Zespół Ryzyka Bankowego.

Wyniki przeprowadzonego przeglądu są prezentowane Zarządowi. Zarząd dokonuje weryfikacji procedur szacowania wymogów kapitałowych oraz prezentuje Radzie Nadzorczej w sposób syntetyczny informację o dokonanym przeglądzie procesu

16


szacowania kapitału wewnętrznego i proponuje ewentualne zmiany.
Na podstawie informacji Zarządu – Rada Nadzorcza dokonuje oceny procesu szacowania kapitału wewnętrznego.

7) Ryzyko braku zgodności:

Bank uznaje, iż ryzyko braku zgodności jest ryzykiem trudnomierzalnym. Biorąc pod uwagę występujące powiązania pomiędzy negatywnymi skutkami ryzyka braku zgodności z ryzykiem operacyjnym, ryzyko to jest pokryte wymogiem kapitałowym z tytułu ryzyka operacyjnego.

Ryzyko braku zgodności Bank definiuje jako skutki nieprzestrzegania przez Bank przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych standardów postępowania/standardów rynkowych

W Banku zarządzanie ryzykiem braku zgodności realizowane jest na podstawie opracowanych w formie pisemnej, wprowadzonych przez Zarząd, zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą procedur, tj. strategii, zasad i polityk.

Podstawowe dokumenty regulujące proces zarządzania ryzykiem braku zgodności to:

- Strategia zarządzania ryzykiem,
- Polityka zgodności wraz z Zasadami postępowania pracowników PBS w Ciechanowie,
- Zasady zarządzania ryzykiem braku zgodności,
- Zasady zarządzania konfliktami interesów,
- Instrukcja opracowywania i wprowadzania wewnętrznych aktów normatywnych.

Proces zarządzania ryzykiem braku zgodności obejmuje działania:

- 1) Zarządu Banku i Rady Nadzorczej, zmierzające do ustanowienia i zatwierdzenia polityki, zapewnienia jej przestrzegania, nadzoru nad procesem zarządzania ryzykiem braku zgodności oraz oceny jego efektywności, podejmowania działań zaradczych, w przypadku stwierdzenia istotnych zdarzeń braku zgodności;
- 2) wyodrębnionego w strukturze organizacyjnej Stanowiska ds. Zgodności, odpowiedzialnego za koordynowanie procesu zarządzania ryzykiem braku zgodności;
- 3) wszystkich pracowników Banku na każdym szczeblu organizacyjnym, opierające się na świadomości przyjętych rozwiązań oraz przestrzeganiu obowiązujących w Banku zasad.

W procesie zarządzania ryzykiem braku zgodności uczestniczą także Kancelarie prawne współpracujące z Bankiem, które analizują i opiniują zgodność projektów wewnętrznych aktów prawnych Banku z obowiązującymi przepisami zewnętrznymi, analizują i opiniują umowy /w tym outsourcingowe/ pod kątem ich zgodności z przepisami wewnętrznymi i zewnętrznymi.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności obejmuje w Banku w szczególności następujące obszary:

- 1) przepisy i regulacje związane z prawem bankowym (w tym procedury udzielania kredytów);
- 2) przepisy i regulacje związane z działalnością inwestycyjną;
- 3) polityka informacyjna dotycząca ujawnień, obowiązki informacyjne Banku;
- 4) ochrona danych osobowych;
- 5) ochrona konkurencji i konsumentów oraz zwalczanie nieuczciwej konkurencji,
- 6) reklama produktów i usług bankowych;
- 7) przeciwdziałanie nieuczciwym praktykom rynkowym;
- 8) tajemnica bankowa, informacje poufne, tajemnica zawodowa, tajemnica przedsiębiorstwa;

- 9) przeciwdziałanie praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu;
- 10) relacje z klientami, transakcje klientów, w tym tworzenie listy kontrahentów, z którymi Bank nie zamierza lub nie powinien podejmować współpracy;
- 11) rozwijanie nowych modeli biznesowych lub tworzenie nowych produktów, w szczególności pod kątem ich zgodności z przepisami prawa;
- 12) etyka bankowa (dobre praktyki bankowe) zgodnie z Kodeksem Etyki Bankowej przyjętym przez Związek Banków Polskich oraz wewnętrznymi regulacjami w zakresie standardów postępowania;
- 13) zagadnienia dotyczące konfliktów interesów, darowizn i podarunków, zachęt, transakcji własnych;
- 14) przyjmowanie zgłoszeń naruszeń compliance, postępowania wyjaśniające;
- 15) umowy outsourcingowe;
- 16) prawo pracy, w tym problematyka związana mobbingiem i dyskryminacją.

Proces zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku obejmuje:

- 1) identyfikację ryzyka;
- 2) analizę/ocenę ryzyka;
- 3) kontrolę ryzyka, tj. stosowanie mechanizmów kontrolnych oraz mechanizmów ograniczających ryzyko;
- 4) monitorowanie ryzyka,
- 5) raportowanie.

Stanowisko ds. Zgodności wspiera Zarząd w zakresie efektywnego zarządzania ryzykiem braku zgodności, w tym doradza w sprawach obowiązujących Bank przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania, na bieżąco informuje Zarząd Banku o przypadkach występowania naruszeń compliance, opiniuje nowe produkty lub procesy pod kątem ryzyka ewentualnego wystąpienia naruszeń compliance lub utraty reputacji. W celu zidentyfikowania ryzyka braku zgodności stanowisko ds. Zgodności we współpracy z kancelariami prawnymi oraz innymi komórkami organizacyjnymi Banku identyfikuje spoczywające na Banku obowiązki.

Stanowisko ds. Zgodności prowadzi następujące rejestry: rejestr naruszeń compliance, rejestr reklamacji, skarg i wniosków, rejestr konfliktów interesów.

Prowadzony rejestr naruszeń compliance jest aktualizowany w okresach kwartalnych lub na bieżąco, jeżeli informacja o zdarzeniu pochodzi od pracownika.

Rejestr naruszeń compliance prowadzony jest na podstawie:

- 1) rejestru zdarzeń operacyjnych, prowadzonego w ramach ryzyka operacyjnego;
- 2) rejestru skarg i wniosków/ reklamacji;
- 3) rejestru spraw sądowych;
- 4) informacji dotyczącej braku zgodności w obszarze dotyczącym przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu;
- 5) wyników kontroli prowadzonych w ramach kontroli wewnętrznej,
- 6) wyników kontroli prowadzonych przez audyt wewnętrzny;
- 7) wyników kontroli przeprowadzonych przez Urząd Komisji Nadzoru Finansowego;
- 8) wyników z analiz kwestionariuszy BION;
- 9) informacji przekazywanych na bieżąco przez pracowników Banku;
- 10) niekorzystnych informacji o Banku, które pojawiły się w mediach;
- 11) wyników z przeprowadzonych przez Stanowisko ds. zgodności analiz terminowości i zakresu aktualizacji procedur.

Naruszenia compliance rejestrowane w rejestrze, podlegają bieżącemu monitorowaniu przez Stanowisko ds. zgodności.

Pracownicy Banku, jak również członkowie organów Banku, mają prawo i obowiązek przekazania informacji o podejrzeniu wystąpienia nieprawidłowości lub naruszenia przepisów prawa wewnętrznego lub zewnętrznego lub przyjętych przez Bank standardów postępowania, polegających na nieprawidłowym działaniu, zaniechaniu działania lub nieetycznym postępowaniu pracowników Banku lub członków organów Banku, bez zachowania drogi służbowej (tzw. „Zasada Whistleblowing”). Powyższa procedura została sformalizowana i podlega corocznej ocenie adekwatności i skuteczności jej funkcjonowania przez Radę Nadzorczą.

Raporty o ryzyku braku zgodności dla Zarządu i Rady Nadzorczej sporządzane są przynajmniej w cyklu półrocznym oraz skupiają się na podstawowych zadaniach, które ma spełniać zarządzanie ryzykiem braku zgodności, a więc dotyczą czynności podejmowanych w celu zapewnienia zgodności działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz przyjętymi przez Bank standardami postępowania.

Raporty z ryzyka braku zgodności zawierają:

- 1) zidentyfikowane ryzyka braku zgodności wraz z ich oceną oraz rekomendowanymi mechanizmami kontrolowania i ograniczania ryzyka, w tym informacje o zmianie profilu ryzyka;
- 2) podsumowanie wszystkich naruszeń compliance, które wystąpiły w okresie objętym raportem;
- 3) ocenę skuteczności rekomendowanych środków naprawczych, które były wydawane na bieżąco lub zawarte w poprzednim raporcie.

Stanowisko ds. zgodności na bieżąco informuje Zarząd Banku o przypadkach występowania naruszeń compliance, a w okresach miesięcznych Zespół Ryzyka Bankowego. Na podstawie raportów Stanowiska ds. zgodności i raportów Zespołu Ryzyka Bankowego Zarząd Banku podejmuje stosowne działania.

Proces zarządzania ryzykiem braku zgodności, objęty jest systemem mechanizmów kontrolnych uwzględniających wszystkie elementy tego procesu, a zwłaszcza: narzędzia szacowania lub pomiaru zgodnie z matrycą oceny ryzyka braku zgodności, ocenę realizacji polityki zgodności, system kompetencji i odpowiedzialności, mechanizmy informacyjno – sprawozdawcze stosowane na poszczególnych szczeblach zarządzania, prowadzenie rejestrów, szkolenia.

Rada Nadzorcza co najmniej raz w roku ocenia stopień efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności przez Bank, jak również działania podejmowane przez osobę zatrudnioną na Stanowisku ds. zgodności.

8) Ryzyko bancassurance:

System informacji zarządczej dla organów banku z obszaru bancassurance dostarcza informacji na temat:

- 1) poziomu ryzyka oraz jakości i skuteczności stosowanych zasad zabezpieczenia ekspozycji kredytowych w formie ubezpieczenia, na które składają się informacje o:
 - a. przypadkach odstąpienia przez Bank od wystąpienia z wnioskiem o wypłatę świadczenia oraz o przyczynach wystąpienia tych zdarzeń,
 - b. przypadkach odmowy wypłaty świadczeń przez zakład ubezpieczeń,

- 2) ilości złożonych skarg i reklamacji, liczby uwzględnionych skarg i reklamacji,
- 3) realizacji akceptowalnego poziomu ryzyka,
- 4) oceny sytuacji ekonomicznej zakładów ubezpieczeń,
- 5) prawidłowości stosowanej polityki ubezpieczeń,
- 6) prawidłowości stosowanej polityki rachunkowości,
- 7) obowiązujących procedur i standardów obsługi sprzedażowej i posprzedażowej klienta oraz zasad monitorowania ich przestrzegania wraz z wnioskami i propozycjami wprowadzenia ewentualnych zmian.

Raporty z zakresu realizacji polityki bancassurance są przedstawiane kwartalnie Komitetowi Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz Zarządowi i Radzie Nadzorczej.

9) Ryzyko strategiczne:

Pomiar poziomu ryzyka strategicznego Banku dokonywany jest poprzez ocenę wpływu czynników, do których należą w szczególności:

- 1) czynniki makroekonomiczne – poziom podstawowych stóp procentowych, wskaźnik wzrostu produktu krajowego brutto, wskaźnik bezrobocia,
- 2) czynniki dotyczące płynności, poniżej wskaźników określonych w celach zarządzania ryzykiem płynności,
- 3) wskaźnik adekwatności kapitałowej, poziom funduszy własnych, w tym w szczególności poziom funduszu udziałowego, poprzez dążenie do osiągnięcia nadzorczych wskaźników kapitałowych, wymaganych przez przepisy nadzorcze.

Raporty z zakresu ryzyka strategicznego zawierają:

- 1) strukturę rachunku zysków i strat z punktu narażenia na ryzyko strategiczne;
- 2) wyniki testów warunków skrajnych,
- 3) analizę czynników warunkujących realizację prognoz finansowych Banku, tj. czynników makroekonomicznych, płynności i adekwatności kapitałowej.

Raporty z zakresu ryzyka strategicznego są przedstawiane kwartalnie Komitetowi Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz Zarządowi i Radzie Nadzorczej.

Ponadto monitorowanie i raportowanie w zakresie ryzyka strategicznego odbywa się w ramach Sprawozdań z realizacji Programu Postępowania Naprawczego i Planu Naprawy Banku przedstawianych Zarządowi i Radzie Nadzorczej w terminach kwartalnych oraz w ramach raportowania ryzyka płynności, ryzyka stóp procentowych i ryzyka kapitałowego oraz realizacji planu finansowego.

Bank stosuje zabezpieczenia w celu zapewnienia zwrotu przysługującej mu wierzytelności w stosunku do kredytobiorcy, w razie gdyby kredytobiorca nie dokonał zapłaty tej wierzytelności w terminie ustalonym w umowie. W Banku wyróżnia się następujące rodzaje zabezpieczeń:

- 1) Weksel własny in blanco,
- 2) Poręczenie wekslowe (awal),
- 3) Poręczenie cywilne,
- 4) Przelew (cesja) wierzytelności,
- 5) Przewłaszczenie na zabezpieczenie,
- 6) Zastaw rejestrowy,
- 7) Kaucja,
- 8) Blokada środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych,
- 9) Hipoteka,
- 10) Gwarancja bankowa,
- 11) Oświadczenie o poddaniu się egzekucji w akcie notarialnym.

Łączna wartość rynkowa zabezpieczeń powinna być co najmniej równa 200% kwoty udzielonego kredytu.

W okresie kredytowania, w razie spłaty części kredytu Bank może wyrazić zgodę na zwolnienie lub zmianę niektórych zabezpieczeń.

W trakcie trwania umowy kredytowej Bank systematycznie monitoruje stan zabezpieczeń. W toku weryfikacji prawnych zabezpieczeń spłaty kredytu Bank ocenia przede wszystkim, czy przyjęte zabezpieczenia są ustanowione prawnie skutecznie, ponadto ustala ich aktualną wartość. Powyższe czynności wykonywane są w szczególności na podstawie:

- 1) Odpisów z Ksiąg Wieczystych,
- 2) Postanowień sądów o ustanowieniu zastawu rejestrowego,
- 3) Wpisów w dowodzie rejestracyjnym pojazdu i karcie pojazdu,
- 4) Operatów szacunkowych nieruchomości i środków trwałych sporządzonych przez uprawnionych rzeczoznawców majątkowych,
- 5) Inwentur potwierdzających stan zapasów,
- 6) Wycen przedmiotu zabezpieczenia przez zakład ubezpieczeń, stwierdzonych sumą ubezpieczenia, w szczególności w odniesieniu do pojazdów samochodowych i ubezpieczeń autocasco,
- 7) Aktualnych wartości z ewidencji środków trwałych.

Bank stosuje techniki redukcji (ograniczania) ryzyka kredytowego dla celów obliczania wymogu kapitałowego. Dopuszcza się redukcję wynikającą zarówno z ochrony rzeczywistej jak i nierzeczywistej wynikającej z art. 192-241 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z 26.06.2013r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (CRR). Bank określił szczegółowo zasady stosowania technik redukcji (ograniczania) ryzyka kredytowego w Zasadach wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie.

Wg stanu na 31.12.2017r. 181 ekspozycji posiadało zabezpieczenia spełniające kryteria wymagane do obniżenia łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko. Wykorzystane do obniżenia łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko zabezpieczenia to:

Środki pieniężne zdeponowane w banku	2 292 621 zł
Poręczenia/gwarancje BGK	5 225 091 zł
Poręczenia JST	1 927 849 zł

Wagi ryzyka przypisywane części ekspozycji zabezpieczonej w wyżej wymieniony sposób to odpowiednio 0%; 0% i 20%.

Wykorzystane techniki redukcji (ograniczania) ryzyka kredytowego na 31.12.2017r. pozwoliły obniżyć łączną kwotę ekspozycji na ryzyko o 9 481 982 zł.

IV. System kontroli wewnętrznej

Bank posiada adekwatny, efektywny i skuteczny system kontroli wewnętrznej, który jest dostosowany do struktury organizacyjnej, wielkości i stopnia złożoności działalności Banku. System kontroli wewnętrznej odgrywa strategiczną rolę dla bezpieczeństwa działania Banku i jest istotnym elementem zarządzania ryzykiem. System kontroli wewnętrznej identyfikuje i ocenia istotne czynniki, które mogą niekorzystnie wpłynąć m.in. na adekwatność

kapitałową, rentowność operacji, wiarygodność sprawozdawczości, przestrzeganie przepisów i regulacji wewnętrznych.

System kontroli wewnętrznej obejmuje:

- 1) mechanizmy kontroli ryzyka,
- 2) badanie zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi,
- 3) audyt wewnętrzny.

W ramach systemu kontroli wewnętrznej Bank wyodrębnia:

- 1) funkcję kontroli mającą za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku, która obejmuje stanowiska, grupy ludzi lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji;
- 2) komórkę do spraw zgodności mającą za zadanie identyfikację, ocenę, kontrolę i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów w tym zakresie;
- 3) niezależną komórkę audytu wewnętrznego mającą za zadanie badanie i ocenę w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej (z wyłączeniem komórki audytu wewnętrznego).

Audyt wewnętrzny Banku wykonywany jest na podstawie Ustawy Prawo Bankowe, na zasadach określonych w Umowie Zrzeszenia, przez bank zrzeszający – SGB-Bank S.A.

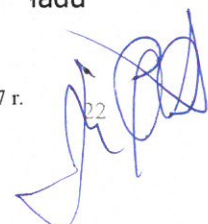
W strukturze Banku funkcjonuje podległa bezpośrednio Prezesowi Zarządu komórka kontroli wewnętrznej, której zadaniem jest koordynowanie procesu kontroli wewnętrznej w Banku.

W Banku weryfikacji podlegają, w szczególności mechanizmy kontroli wewnętrznej dotyczące:

- procedur, zasad, polityk i innych regulacji wewnętrznych,
- systemu limitów wewnętrznych,
- limitów kompetencyjnych,
- wielopoziomowej autoryzacji operacji, transakcji i procesów,
- systemu informacji zarządczej oraz system komunikacji wewnętrznej,
- kontroli wewnętrznej funkcjonującej na każdym szczeblu struktury organizacyjnej banku,
- podziału kluczowych obowiązków zapewniający rozdzielność działalności operacyjnej od funkcji pomiaru, monitoringu i kontroli ryzyka,
- ochrony i nadzorowanie dostępu osób do danych, zasobów finansowych, materialnych i informatycznych,
- testów warunków skrajnych, plany utrzymania ciągłości działania.

Celem systemu kontroli wewnętrznej w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie jest zapewnienie:

- 1) skuteczności i efektywności działania banku;
- 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej;
- 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w banku;
- 4) zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi;
- 5) realizacja celów systemu kontroli wewnętrznej zgodnie z Zasadami ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych.



W ramach celów systemu kontroli wewnętrznej Bank identyfikuje szczegółowe cele systemu kontroli wewnętrznej. Szczegółowe cele systemu kontroli wewnętrznej w zakresie zapewnienia zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi są identyfikowane przez Stanowisko ds. Zgodności. Pozostałe cele systemu kontroli wewnętrznej są identyfikowane przez Zespół Kontroli Wewnętrznej i są uwzględnione w rocznym planie kontroli wewnętrznej Zespołu Kontroli Wewnętrznej oraz sporządzanych dla komórek i jednostek organizacyjnych obowiązkowych obszarach kontroli.

System kontroli wewnętrznej identyfikuje i ocenia istotne czynniki zewnętrzne i wewnętrzne, które mogą niekorzystnie wpłynąć m.in. na adekwatność kapitałową, rentowność operacji, wiarygodność sprawozdawczości, przestrzeganie przepisów i regulacji wewnętrznych.

System kontroli wewnętrznej obejmuje wszystkie poziomy struktury organizacyjnej Banku.

Pracownikom Banku w ramach obowiązków służbowych przypisane są odpowiednie zadania związane z zapewnieniem realizacji celów systemu kontroli wewnętrznej.

Dyrektorzy/ Naczelnicy/ Koordynatorzy jednostek i komórek organizacyjnych Banku, wypełniając swoje obowiązki, wprowadzają w życie przyjęte przez Zarząd wewnętrzne strategie i procedury dotyczące zarządzania ryzykiem, a przede wszystkim:

- 1) odpowiadają za wdrożenie odpowiednich mechanizmów i procedur kontroli wewnętrznej,
- 2) monitorują prawidłowość przestrzegania mechanizmów i procedur kontroli.

Zarząd odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz działanie skutecznego systemu zarządzania, tj. systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego.

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem w Banku systemu zarządzania, tj. systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność.

V. Fundusze własne

Bank wg stanu na 31.12.2017r. posiada fundusze własne, które na potrzeby adekwatności kapitałowej wyliczane są zgodnie z przepisami Ustawy Prawo bankowe, Rozporządzenia CRR oraz aktami wykonawczymi do Rozporządzenia CRR.

Fundusze własne Banku stanowią, po odpowiednich odliczeniach sumę kapitału Tier I i kapitału Tier II. Kapitał Tier I stanowi kapitał podstawowy Tier I i kapitał dodatkowy Tier I.

Kapitał podstawowy Tier I obejmował:

- 1) fundusz udziałowy,
- 2) fundusze rezerwowe (fundusz zasobowy),
- 3) fundusz z aktualizacji wyceny w ramach skumulowanych innych całkowitych dochodów i korekt w okresie przejściowym, zgodnie z art. 26 oraz art. 468 Rozporządzenia CRR.

Bank pomniejszył kapitał podstawowy Tier I o:

- a) kwotę wartości niematerialnych i prawnych netto,
- b) kapitał z aktualizacji wyceny w ramach innych przejściowych korekt kapitału podstawowego,

- c) posiadane przez Bank bezpośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji w te podmioty (art. 36 ust.1 lit. h Rozporządzenia CRR).

Kapitał dodatkowy Tier I obejmował:

- 1) korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale dodatkowym Tier 1 podlegających zasadzie praw nabytych (obligacje zaliczane do funduszy własnych na podstawie uchwały KNF 314/2009),
- 2) pomniejszenie z tytułu wartości niematerialnych i prawnych netto.

Kapitał Tier II stanowiły kapitały pozyskane przez Bank w celu wzmocnienia kapitałowego:

- 1) zobowiązania podporządkowane.

Wartość funduszy własnych na dzień 31 grudnia 2017r. wyniosła 49 810 564 zł.

Poniższe zestawienie przedstawia informację na temat poziomu poszczególnych pozycji funduszy własnych Banku w okresie przejściowym według stanu na dzień 31.12.2017r.

Struktura funduszy własnych

Rodzaj funduszu	Stan na 31.12.2017r. (w zł)
Fundusze własne ogółem dla łącznego współczynnika kapitałowego	49 810 564
Kapitał Tier I	27 940 871
Kapitał podstawowy CETI1	25 486 595
Fundusz udziałowy	26 490 274
Kapitał rezerwowy i zasobowy (fundusz zasobowy)	8 200
Skumulowane inne całkowite dochody (kapitał z aktualizacji wyceny)	120 344
(-) Inne wartości niematerialne i prawne	-36 913
(-) Instrumenty w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	-1 071 241
Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I (kapitał z aktualizacji wyceny)	-24 069
Dodatkowy kapitał podstawowy (AT1)	2 454 276
Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale dodatkowym Tier I podlegających zasadzie praw nabytych (obligacje zaliczane do funduszy własnych na podstawie uchwały KNF 314/2009)	2 463 504
Inne pozycje lub korekty kapitału dodatkowego Tier I - nie ujęte powyżej	-9 228
Kapitał Tier II	21 869 693
Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane kwalifikujące się jako kapitał Tier II	21 869 693

Opis podstawowych składników funduszy własnych (art. 437 ust. 1 CRR)

Kapitał podstawowy Tier I

1. Fundusz udziałowy

W związku z wdrożeniem wymaganych zmian umożliwiających traktowanie udziałów członkowskich jako kapitał wieczysty, Bank zaliczył wniesione udziały do 28.06.2013r. w

pełnej wysokości do kapitału podstawowego Tier I. Wartość funduszu udziałowego zaliczanego do kapitału podstawowego Tier I na 31.12.2017r. wynosi 26 490 274 zł. Wartość ta zawiera się w pozycji XII w Pasywach.

2. Kapitał zasobowy tworzony jest w wyniku corocznych uchwał Zebrania Przedstawicieli o podziale zysku. Uchwały te zdecydowały o pozostawieniu części lub całości zysków wypracowanych w Banku zgodnie ze statutem. W 2017 roku, z uwagi na stratę za 2016 rok oraz lata 2014-2015 fundusz zasobowy nie był zasilony nadwyżką finansową. Na 31.12.2017r. wartość funduszu zasobowego wynosiła 8 200 zł (w sprawozdaniu finansowym za 2016 rok pozycja XII w Pasywach).

Ad. 1 i 2

Zgodnie z Uchwałą nr 28/2017 Zebrania Przedstawicieli Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie podjętą w dniu 28 czerwca 2017 roku Bank w pełni pokrył wygenerowaną stratę za rok 2016 oraz lata 2014-2015 z funduszu zasobowego oraz z funduszu udziałowego Banku w następujący sposób:

- 1) za rok obrotowy od 1 stycznia 2016r. do 31 grudnia 2016r. w wysokości 7 479 348,03 zł z funduszu zasobowego Banku,
- 2) za ubiegłe lata obrotowe od 1 stycznia 2014r. do 31 grudnia 2014r. oraz od 1 stycznia 2015r. do 31 grudnia 2015r. w łącznej wysokości 42 710 986,36 zł:
 - a. w 33,37%, tj. 14 251 280,92 zł z funduszu zasobowego banku;
 - b. w 66,63%, tj. 28 459 705,44 zł z funduszu udziałowego banku.

W wyniku pokrycia straty za 2016 rok i lata ubiegłe fundusz udziałowy Banku został uszczuplony o kwotę 28 459 705,44 zł tj. został zredukowany o 51,63 % swojej pierwotnej wartości. Kwota ta stanowi łączną wartość, o jaką zostały uszczuplone wszystkie udziały członkowskie w Banku.

3. Posiadane przez instytucje bezpośrednie udziały w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty.

Zgodnie z art. 36 ust. 1 lit h. Rozporządzenia CRR Bank odliczał od kapitału podstawowego Tier I wielkość procentową z tytułu nieznacznego zaangażowania w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego zgodnie z zapisami art. 46 tego Rozporządzenia. Wartość ta na 31.12.2017r. wynosi (-) 1 071 241 zł.

4. Wartości niematerialne i prawne

Zgodnie z art. 36 ust. 1 lit. b Rozporządzenia CRR i w związku z ustawą z dnia 5 sierpnia 2015r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym, która wprowadziła zmiany w ustawie Prawo bankowe dodając art. 171a w zakresie stosowania wskaźników procentowych do stosowania przepisów przejściowych określonych w Części Dziesiątej Rozporządzenia CRR - wartości niematerialne i prawne stanowią odliczenie od pozycji kapitału podstawowego Tier I w wartości procentowej wynoszącej 80%, na 31.12.2017r. wartość ta stanowiła 36 913 zł; w sprawozdaniu finansowym za 2017 rok wartość ta (jako wartość dodatnia) zawiera się w pozycji XIII w Aktywach wraz z pozostałą częścią odliczoną zgodnie z art. 472 ust.4 Rozporządzenia CRR od pozycji Tier I.

5. Skumulowane inne całkowite dochody

W pozycji skumulowane inne całkowite dochody zaprezentowano fundusz z aktualizacji wyceny, który na 31.12.2017r. stanowił kwotę 120 344 zł; pozycja XIV w Pasywach.

6. Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier 1

W pozycji tej przedstawiono 20% ujemnej wartości funduszu z aktualizacji wyceny, tj. 24 069 zł.

Dodatkowy kapitał podstawowy Tier I

1. Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale dodatkowym Tier I podlegających zasadzie praw nabytych (obligacje zaliczane do funduszy własnych na podstawie uchwały KNF 314/2009).

W pozycji tej zaprezentowano obligacje serii BSC0620, wyemitowane przez Bank, które na mocy Uchwały Komisji Nadzoru Finansowego nr 314/2009 z dnia 14 października 2009 roku w sprawie innych pozycji bilansu banku zaliczanych do funduszy podstawowych banku, ich wysokości, zakresu i warunków ich zaliczania do funduszy podstawowych banku Bank wykazuje w pozycjach dodatkowych funduszy podstawowych Tier I (jako korekty okresu przejściowego) według poniższych zasad:

- 1) każdego roku, począwszy od początku 2014, kwota obligacji jest umniejszana o wartość procentową stosowaną, jak dla funduszu udziałowego;
- 2) Bank do umniejszania stosował amortyzację jednorazową;

Łącznie amortyzowana wartość z tytułu tych instrumentów na 31.12.2017r. wyniosła 2 463 504 zł. W sprawozdaniu finansowym instrumenty te zostały ujęte w pozycji VI w Pasywach jako „Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych”.

2. Inne pozycje lub korekty kapitału dodatkowego Tier I

W tej pozycji zaprezentowano odliczenie w wysokości 20% wartości niematerialnych i prawnych jako pozostałą część wartości niematerialnych i prawnych (podstawę odliczenia opisano szczegółowo w pkt 4 kapitału podstawowego Tier I). Na 31.12.2017r. wartość tego odliczenia wynosiła 9 228 zł.

Kapitał Tier II

1. Zgodnie z art. 62 Rozporządzenia CRR w pozycji Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane kwalifikujące się jako kapitał Tier II zaprezentowano obligacje serii BSC0621, serii BSC0927 oraz serii BSC1114, które po uzyskaniu zgody Komisji Nadzoru Finansowego zostały zaliczone do funduszy własnych na zasadach zobowiązań podporządkowanych (w tym amortyzowane zgodnie z art. 64 Rozporządzenia CRR obligacje serii BSC0621).

Wartość zobowiązań podporządkowanych ujętych w kapitale Tier II na 31.12.2017r. wynosiła 21 869 693 zł w sprawozdaniu finansowym ujęte w pozycji VI w Pasywach jako „Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych”.

Główne cechy instrumentów kapitałowych ujmowanych w funduszach własnych **Udziały**

Lp	Wyszczególnienie	Wartość nominalna 1 udziału (w zł)	Ilość zadeklarowanych udziałów wg stanu na 31.12.2017r.	w tym zadeklarowanych na 28.06.2013r.	Fundusz udziałowy (nominalnie) wg stanu na 31.12.2017r. (w zł)*	w tym fundusz udziałowy (nominalnie) wpłacony do 28.06.2013r. (w zł)*
1	osoby prawne	500,00	1 623	1 620	811 500	810 000
2	osoby fizyczne	500,00	108 659	107 900	54 329 500	53 950 000

*wartość funduszu udziałowego zaliczanego do funduszy własnych dla obliczania współczynników kapitałowych przedstawiono w Tabeli „Struktura funduszy własnych” i „Fundusze własne wykorzystywane dla obliczenia współczynników kapitałowych”.

Zgodnie z Rozporządzeniem CRR Bank do funduszy własnych zalicza wyłącznie udziały zadeklarowane i opłacone do 28.06.2013r., zgodnie z Rozporządzeniem CRR wskutek



wdrożenia wymaganych zmian umożliwiających traktowanie udziałów członkowskich jako kapitał wieczysty.

Główne cechy instrumentów kapitałowych - obligacje własne

1	Emitent	Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie	Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie
2	Unikatowy identyfikator (np. CUSIP, ISIN lub identyfikator Bloomberg dla ofert na rynku niepublicznym)	PLPBSC000024 PLPBSC000032 PLPBSC000040	PLPBSC000016
3	Prawo lub prawa właściwe, którym podlega instrument	polskie	polskie
	<i>Ujmowanie w kapitale regulacyjnym (w tys. zł)</i>	21 869,69	2 463,50
4	Zasady przejściowe określone w rozporządzeniu CRR	nie dotyczy	obligacje wykazywane w pozycjach dodatkowych kapitału podstawowego Tier I (jako korekty okresu przejściowego); kwota obligacji jest umniejszana w okresach rocznych o wartość procentową (jak dla funduszu udziałowego)
5	Zasady określone w rozporządzeniu CRR obowiązujące po okresie przejściowym	nie dotyczy	nie dotyczy
6	Kwalifikowane na poziomie jednostkowym lub (sub-) skonsolidowanym/na poziomie jednostkowym oraz (sub-) skonsolidowanym	poziom jednostkowy	poziom jednostkowy
7	Rodzaj instrumentu (rodzaje określane przez każdy system prawny)	obligacje podporządkowane	korekty okresu przejściowego z tytułu instrumentów podlegających zasadzie praw nabytych
8	Kwota uznana w kapitale regulacyjnym (waluta w mln zł, według stanu na ostatni dzień sprawozdawczy)	Kwota uznana w kapitale regulacyjnym wynosi 21,87 mln zł	W kapitale regulacyjnym kwota uznana w dodatkowym kapitale podstawowym Tier I – 2,46 mln zł, kwota

			wyemitowanego instrumentu - 10 mln zł
9	Wartość nominalna instrumentu (w tys. zł)	24 310	10 000
9a	Cena emisyjna (w tys. zł)	24 310	10 000
9b	Cena wykupu (w tys. zł)	24 310	10 000
10	Klasyfikacja księgowa	zobowiązanie - koszt amortyzowany	zobowiązanie - koszt amortyzowany
11	Pierwotna data emisji	22.06.2011	18.06.2010
		14.09.2012	
		27.11.2014	
12	Wieczyste czy terminowe	terminowe	terminowe
13	Pierwotny termin zapadalności	22.06.2021	18.06.2020
		14.09.2027	
		26.11.2024	
14	Opcja wykupu na żądanie emitenta podlegająca wcześniejszemu zatwierdzeniu przez organy nadzoru	tak	nie dotyczy
15	Termin wykupu opcjonalnego, terminy wykupu warunkowego oraz kwota wykupu	wykup w całości lub proporcjonalnej części obligacji w ostatnim dniu roboczym miesiąca następującego po miesiącu uzyskania zgody KNF na wycofanie środków z obligacji, nie wcześniej niż po upływie 5 lat od daty emisji	nie dotyczy
16	Kolejne terminy wykupu, jeżeli dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy
	<i>Kupony / dywidendy</i>	nie dotyczy	nie dotyczy
17	Stała lub zmienna dywidenda / stały lub zmienny kupon	zmienny kupon	zmienny kupon
18	Kupon odsetkowy oraz dowolny powiązany wskaźnik	WIBOR 6M + 3%	WIBOR 6M + 3%
		WIBOR 6M + 3,5%	
		WIBOR 6M + 3%	
19	Istnienie zapisanych praw do niewypłacenia dywidendy	nie	nie
20a	W pełni uznaniowe, częściowo uznaniowe czy obowiązkowe (pod względem terminu)	obowiązkowe	obowiązkowe

20b	W pełni uznaniowe, częściowo uznaniowe czy obowiązkowe (pod względem kwoty)	obowiązkowe	obowiązkowe
21	Istnienie opcji z oprocentowaniem rosnącym lub innej zachęty do wykupu	nie	nie
22	Nieskumulowane czy skumulowane	niekumulacyjny	niekumulacyjny
23	Zamienne czy niezamienne	niezamienny	niezamienny
24	Jeżeli zamienne, zdarzenie lub zdarzenia wywołujące zamianę	nie dotyczy	nie dotyczy
25	Jeżeli zamienne, w pełni czy częściowo	nie dotyczy	nie dotyczy
26	Jeżeli zamienne, wskaźnik konwersji	nie dotyczy	nie dotyczy
27	Jeżeli zamienne, zamiana obowiązkowa czy opcjonalna	nie dotyczy	nie dotyczy
28	Jeżeli zamienne, należy określić rodzaj instrumentu, na który można dokonać zamiany	nie dotyczy	nie dotyczy
29	Jeżeli zamienne, należy określić emitenta instrumentu, na który dokonuje się zamiany	nie dotyczy	nie dotyczy
30	Odpisy obniżające wartość	nie	nie
31	W przypadku odpisu obniżającego wartość, zdarzenie lub zdarzenia wywołujące odpis obniżający wartość	nie dotyczy	nie dotyczy
32	W przypadku odpisu obniżającego wartość, w pełni czy częściowo	nie dotyczy	nie dotyczy
33	W przypadku odpisu obniżającego wartość, trwale czy tymczasowo	nie dotyczy	nie dotyczy
34	W przypadku tymczasowego odpisu obniżającego wartość, opis mechanizmu odpisu obniżającego wartość	nie dotyczy	nie dotyczy
35	Pozycja w hierarchii podporządkowania w przypadku likwidacji (należy określić rodzaj instrumentu bezpośrednio uprzywilejowanego w odniesieniu do danego instrumentu)	nie dotyczy	nie dotyczy
36	Niezgodne cechy przejściowe	nie dotyczy	nie dotyczy
37	Jeżeli tak, należy określić niezgodne cechy	nie dotyczy	nie dotyczy

Informacja na temat funduszy własnych w okresie przejściowym wg stanu na 31.12.2017r.

Zgodnie z zapisami Rozporządzenia Wykonawczego Komisji (UE) Nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013r. ustanawiającego wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawnienia informacji na temat funduszy własnych instytucji zgodnie z Rozporządzeniem CRR, w poniższym zestawieniu zaprezentowano informacje na temat charakteru i kwot poszczególnych pozycji funduszy własnych wykorzystywanych do obliczenia współczynników kapitałowych na 31.12.2017r. Zakres ujawnień ograniczono do pozycji niezerowych.

Fundusze własne wykorzystywane dla obliczenia współczynników kapitałowych.

Kapitał podstawowy Tier 1: instrumenty i kapitały rezerwowe		(A) Kwota w dniu ujawnienia (w tys. zł)	(B) Odniesienie do artykułu Rozporządzenia (UE) nr 575/2013 (CRR)
1	Instrumenty kapitałowe i powiązane ażio emisyjne	26 490	Art. 26 ust. 1, art. 27, 28, 29, wykaz EUNB o którym mowa w art. 26 ust. 3
	w tym instrumenty typu I	26 490	Wykaz EUNB o którym mowa w art. 26 ust. 3
3	Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe)	129	Art. 26 ust. 1
6	Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	26 619	X

Kapitał podstawowy Tier I: korekty regulacyjne

8	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) (kwota ujemna)	-37	Art. 36 ust. 1 lit. b) Art. 37, art. 472 ust. 4
18	Posiadane przez instytucję bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	-1 071	Art. 36 ust. 1 lit. h) Art. 43, 45, 46, art. 49 ust. 2 i 3, art. 79, art. 472 ust. 10

26	Korekty regulacyjne stosowane w odniesieniu do kapitału podstawowego Tier 1 pod względem kwot ujętych przed przyjęciem CRR	-24	X
28	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier I	-1 132	X
29	Kapitał podstawowy Tier I	25 487	X

33	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 4, i powiązane ažio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału dodatkowego Tier I	2 463	Art. 486 ust. 3
36	Kapitał dodatkowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	2 463	X

Kapitał dodatkowy Tier 1: korekty regulacyjne

41a	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału dodatkowego Tier 1 w odniesieniu do odliczeń od kapitału podstawowego Tier 1 w okresie przejściowym zgodnie z art. 472 rozporządzenia nr 575/2013	-9	Art. 472, art. 472 ust. 3 lit. a), art. 472 ust. 4, art. 472 ust. 6, art. 472 ust. 8 lit. a), art. 472 ust. 9, art. 472 ust. 10 lit. a), 472 ust. 11 lit. a
	W tym pozycje, które należy wyszczególnić np. istotne straty netto w bieżącym okresie, wartości niematerialne i prawne, brak rezerw na pokrycie strat itp.	-9	X
43	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale dodatkowym Tier I	-9	X
44	Kapitał dodatkowy Tier I	2 454	X
45	Kapitał Tier 1 (kapitał Tier 1 = kapitał podstawowy Tier I + kapitał dodatkowy Tier I)	27 941	X

Kapitał Tier II: instrumenty i rezerwy

46	Instrumenty kapitałowe i powiązane ažio emisyjne	21 869	Art. 62, 63
51	Kapitał Tier II przed korektami regulacyjnymi	21 869	X

Kapitał Tier II: korekty regulacyjne

57	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale Tier II	0	X
58	Kapitał Tier II	21 870	X
59	Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier I + kapitał Tier II)	49 811	X
60	Aktywa ważone ryzykiem razem	470 441	X

Współczynniki i bufory kapitałowe

61	Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko)	5,42%	Art. 92 ust. 2 lit. a), art. 465
62	Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko)	5,94%	Art. 92 ust. 2 lit. b), art. 465
63	Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko)	10,59%	Art. 92 ust. 2 lit. c)
64	Wymóg bufora dla poszczególnych instytucji (wymóg dotyczący kapitału podstawowego Tier I zgodnie z art. 92 ust. 1 lit. a powiększony o wymogi utrzymywania bufora zabezpieczającego i antycyklicznego, jak również bufor ryzyka systemowego oraz bufor instytucji o znaczeniu systemowym wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	1,25%	Dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych, art. 128, 129, 130
65	w tym: wymóg utrzymywania bufora zabezpieczającego	1,25%	X

VI. Wymogi kapitałowe

1. Bank oblicza wymogi kapitałowe zgodnie z Rozporządzeniem CRR.
2. Bank stosuje obliczanie wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego związanego z ekspozycjami wobec MŚP, stosując współczynnik wsparcia, o którym mowa w art. 501 Rozporządzenia CRR.
Wartość aktywów ważonych ryzykiem obliczonych dla ekspozycji wobec małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), zaliczonych do ekspozycji wobec przedsiębiorstw, ekspozycji detalicznych lub ekspozycji zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach, Bank dodatkowo mnoży przez współczynnik wsparcia równy 0,7619.

3. Poniższa tabela przedstawia kwoty stanowiące 8% kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem po zastosowaniu współczynnika wsparcia wobec MŚP dla każdej z kategorii ekspozycji wg stanu na 31.12.2017r., co daje łącznie wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe:

Lp.	Wyszczególnienie	Wymóg kapitałowy na 31.12.2017r. (w zł)
	Aktywa razem	30 698 179
1	Aktywa o wadze ryzyka 0%	0
2	Aktywa o wadze ryzyka 20%	1 619 510
3	Aktywa o wadze ryzyka 35%	0
4	Aktywa o wadze ryzyka 50%	260 959
5	Aktywa o wadze ryzyka 75%	9 588 662
6	Aktywa o wadze ryzyka 100%	12 501 896
7	Aktywa o wadze ryzyka 150%	6 727 152

Zestawienie aktywów ważonych ryzykiem ogółem

Zestawienie aktywów ważonych ryzykiem dla poszczególnych kategorii ekspozycji

Lp.	Kategoria ekspozycji	Wymóg kapitałowy na 31.12.2017r. (w zł)
1	ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	0
2	ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	45 934
3	ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	387 901
4	ekspozycje wobec instytucji	1 446 633
5	ekspozycje wobec przedsiębiorstw	595 277
6	ekspozycje detaliczne	9 588 662
7	ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	5 150 833
8	ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	10 311 542
9	ekspozycje kapitałowe	212 464
10	inne pozycje	2 958 932
	RAZEM	30 698 179

4. Poniższe zestawienie przedstawia poziom minimalnych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka wg stanu na 31.12.2017r.:

Zestawienie minimalnych wymogów kapitałowych

Lp.	Wyszczególnienie	Wymóg kapitałowy (w zł)
1.	Ryzyko kredytowe	30 698 179
2.	Ryzyko walutowe	0
3.	Ryzyko operacyjne	6 937 063
	Razem	37 635 242

VII. Ryzyko kredytowe

1. Należności przeterminowane rozumiane są jako należności niespłacone przez okres przekraczający 90 dni, a przeterminowana kwota przekracza w przypadku ekspozycji detalicznych 500 złotych, a w przypadku pozostałych kategorii ekspozycji 3 000 zł.
2. Należnościami zagrożonymi są w Banku należności zaliczone do sytuacji poniżej standardu, wątpliwej i straconej zgodnie z zapisami Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków. Definicja ta stosowana jest dla celów rachunkowości.
3. Bank wyznacza rezerwy celowe na należności zgodnie ze wskazanym powyżej Rozporządzeniem Ministra Finansów.
W szczególności rezerwy celowe tworzone są w odniesieniu do ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do:
 - 1) Kategorii „normalne” – w zakresie ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych,
 - 2) Kategorii „pod obserwacją”,
 - 3) Grupy „zagrożone” – w tym do kategorii „poniżej standardu”, „wątpliwe” lub „stracone”.

Rezerwy celowe na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi wynikającymi z pożyczek i kredytów detalicznych, zaklasyfikowanymi do kategorii „normalne” tworzy się w wysokości co najmniej wymaganego poziomu rezerw, stanowiącego 1,5% podstawy tworzenia rezerw celowych.

Rezerwy celowe na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi zaklasyfikowanymi do kategorii „pod obserwacją”, „poniżej standardu”, „wątpliwe” i „stracone” tworzy się na podstawie indywidualnej oceny ryzyka obciążającego daną ekspozycję, jednak w wysokości co najmniej wymaganego poziomu rezerw, stanowiącego w relacji do podstawy tworzenia rezerw celowych:

- 1) 1,5 % – w przypadku kategorii „pod obserwacją”,
- 2) 20 % – w przypadku kategorii „poniżej standardu”,
- 3) 50 % – w przypadku kategorii „wątpliwe”,
- 4) 100 % – w przypadku kategorii „stracone”.

Ekspozycje kredytowe klasyfikuje się na podstawie:

- 1) Kryterium terminowości spłaty kapitału lub odsetek w odniesieniu do:
 - Ekspozycji kredytowych wobec Skarbu Państwa,
 - Ekspozycji kredytowych wobec osób fizycznych, udzielonych na cele niezwiązane z działalnością gospodarczą lub prowadzeniem gospodarstwa rolnego,
- 2) W odniesieniu do pozostałych ekspozycji kredytowych, dwóch niezależnych od siebie kryteriów:
 - Terminowości spłaty kapitału lub odsetek,
 - Sytuacji ekonomiczno – finansowej dłużnika.

Ocena sytuacji ekonomiczno – finansowej dłużnika, odpowiednio do jego statusu, uwzględnia:

- 1) Mierniki ilościowe, do których zalicza się zwłaszcza:
 - Wskaźniki rentowności (np. rentowność sprzedaży, stopa zwrotu z zaangażowanego kapitału, stopa zwrotu z aktywów),
 - Wskaźniki płynności (np. szybkiej, bieżącej),
 - Wskaźniki sprawności działania (np. rotacja należności i zobowiązań krótkoterminowych),
 - Wskaźniki zadłużenia (np. pokrycie majątku trwałego kapitałem własnym),

2) Mierniki jakościowe, do których zalicza się zwłaszcza:

- Pozycję rynkową,
- Jakość zarządzania,
- Okres współpracy z Bankiem,
- Jakość zabezpieczenia kredytu

Podstawę tworzenia rezerw celowych na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi, zakwalifikowanymi do kategorii "pod obserwacją" lub grupy "zagrożone", można pomniejszyć, zgodnie z zasadami wymienionymi w Rozporządzeniu.

Bank ustala korekty wartości według efektywnej stopy procentowej. Według efektywnej stopy procentowej na przychody odsetkowe rozlicza się:

- 1) Prowizje za udzielenie kredytów i pożyczek,
- 2) Prowizje za aneksy zmieniające harmonogram spłat kredytów i pożyczek.

4. Bank w swoich analizach przyjmuje następujący podział na obszary geograficzne: Każde województwo stanowi odrębny obszar geograficzny dla którego ustalono limit zaangażowania redukujący ryzyko kredytowe.

5. Łączna kwota ekspozycji według wyceny bilansowej (po korektach rachunkowych) na dzień 31.12.2017r. oraz średnia łączna kwota ekspozycji według wyceny bilansowej na podstawie stanów kwartalnych z okresu 31.12.2016r. - 31.12.2017r. /bez uwzględniania skutków ograniczania ryzyka kredytowego/, w podziale na kategorie ekspozycji przedstawia poniższe zestawienie:

Kategorie ekspozycji

Lp.	Kategoria ekspozycji	Wartość ekspozycji na 31.12.2017r. (w zł)	Średnia kwota ekspozycji w 2017r. (w zł)
1	ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	77 968 140	52 377 195
2	ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	943 057	2 372 613
3	ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	15 436 775	7 778 351
4	ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	-	-
5	ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	-	-
6	ekspozycje wobec instytucji	89 824 560	65 548 736
7	ekspozycje wobec przedsiębiorstw	10 696 937	6 907 428
8	ekspozycje detaliczne	213 388 657	161 058 381
9	ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	70 854 581	114 288 387
10	ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	103 375 087	168 043 535
11	pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	-	-
12	ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	-	-
13	pozycje stanowiące pozycje sekurytyzacyjne	-	-

14	ekspozycje wobec instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	-	-
15	ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	-	-
16	ekspozycje kapitałowe	2 655 352	1 624 458
17	inne pozycje	44 709 443	51 929 070
	RAZEM	629 853 031	631 928 154

Bank uznał, iż istotną kategorią ekspozycji kredytowych, jest kategoria ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania z uwagi na stosunkowo wysoki (16,41%) udział tej kategorii w aktywach ogółem powiększonych o udzielone zobowiązania pozabilansowe netto wg stanu na 31.12.2017r. oraz najwyższy udział średniej kwoty tej ekspozycji (26,60%) w 2017 roku.

1. Struktura zaangażowania Banku wobec poszczególnych sektorów gospodarki w rozbiciu na sektory:

1) Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora finansowego według stanu na dzień 31.12.2017r. przedstawia poniższa tabela:

Ekspozycje kredytowe wg wartości nominalnej oraz zobowiązania pozabilansowe wobec sektora finansowego

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość w zł
1.	Pozostałe instytucje sektora finansowego	0
	Należności normalne	0
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
	Razem zaangażowanie w sektorze finansowym	0

2) Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora niefinansowego według stanu na dzień 31.12.2017r. przedstawia poniższa tabela:

Ekspozycje kredytowe wg wartości nominalnej oraz zobowiązania pozabilansowe wobec sektora niefinansowego

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość w zł
1.	Przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz spółdzielnie	199 937 010
	Należności normalne	23 516 669
	Należności pod obserwacją	26 052 915
	Należności zagrożone	150 367 426
2.	Przedsiębiorcy indywidualni	82 887 102
	Należności normalne	37 888 385
	Należności pod obserwacją	5 511 108
	Należności zagrożone	39 487 609
3.	Osoby prywatne	66 839 012
	Należności normalne	41 160 356
	Należności pod obserwacją	3 948 021
	Należności zagrożone	21 730 635
4.	Rolnicy indywidualni	114 443 549

	Należności normalne	63 718 332
	Należności pod obserwacją	22 285 981
	Należności zagrożone	28 439 236
5.	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	1 201 202
	Należności normalne	465 452
	Należności pod obserwacją	735 750
	Należności zagrożone	0,00
	Razem zaangażowanie w sektorze niefinansowym	465 307 875

W sektorze niefinansowym najczęściej ekspozycji kredytowych wykazywane jest w stosunku do przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz spółdzielni i rolników indywidualnych. Pozycje te stanowią odpowiednio 43% oraz 25% zaangażowania z tytułu ekspozycji kredytowych.

3) Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora budżetowego według stanu na dzień 31.12.2017r. przedstawia poniższa tabela:

Ekspozycje kredytowe wg wartości nominalnej oraz zobowiązania pozabilansowe wobec sektora budżetowego

Wyszczególnienie	Wartość w zł
Należności normalne	2 548 128
Należności pod obserwacją	0
Należności zagrożone	9 950 000
Razem zaangażowanie w sektorze budżetowym	12 498 128

2. Strukturę geograficzną ekspozycji według stanu na dzień 31.12.2017r. przedstawia poniższa tabela:

Podział geograficzny ekspozycji kredytowych wg wartości bilansowej netto oraz zobowiązań pozabilansowych netto

Lp.	Obszary geograficzne	Kwota w zł
1.	Woj. dolnośląskie	5 925 716
2.	Woj. kujawsko-pomorskie	10 884 394
3.	Woj. lubelskie	57 800
4.	Woj. lubuskie	0
5.	Woj. mazowieckie	348 418 701
6.	Woj. małopolskie	3 287 064
7.	Woj. opolskie	0
8.	Woj. podkarpackie	0
9.	Woj. podlaskie	69 679
10.	Woj. pomorskie	11 601 244
11.	Woj. warmińsko-mazurskie	13 697 911
12.	Woj. wielkopolskie	6 758 094
13.	Woj. zachodniopomorskie	3
14.	Woj. śląskie	1 910 053
15.	Woj. świętokrzyskie	0
16.	Woj. łódzkie	2 742 346
	RAZEM	405 353 005

Podział geograficzny ekspozycji kredytowych wg wartości bilansowej netto oraz zobowiązań pozabilansowych netto, których dotyczy niewykonanie zobowiązania /bez uwzględniania skutków ograniczania ryzyka kredytowego/

Lp.	Obszary geograficzne (województwa)	Kwota w zł
1.	dolnośląskie	1 101 741
2.	kujawsko-pomorskie	6 256 099
3.	lubelskie	57 800
4.	lubuskie	-
5.	mazowieckie	85 875 934
6.	małopolskie	-
7.	opolskie	-
8.	podkarpackie	-
9.	podlaskie	-
10.	pomorskie	-
11.	warmińsko-mazurskie	3 717 712
12.	wielkopolskie	-
13.	zachodniopomorskie	-
14.	śląskie	1 496 489
15.	świętokrzyskie	-
16.	łódzkie	342 551
	RAZEM	98 848 326

Bank przyjmuje, iż obszar geograficzny, która stanowi największy udział w łącznej kwocie ekspozycji kredytowych wyznacza istotny obszar geograficzny. Do istotnych obszarów geograficznych zaliczane są zatem:
woj. mazowieckie.

3. Strukturę zaangażowania Banku w poszczególnych branżach według stanu na dzień 31.12.2017r. przedstawia poniższa tabela:

Zestawienie ekspozycji kredytowych oraz zobowiązań pozabilansowych wg wartości bilansowej netto oraz zobowiązań pozabilansowych netto na branże:

Lp.	Branże	Wartość w zł
1.	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	943 058
2.	Budownictwo	36 192 664
3.	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	4 354 856
4.	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją. Pozostała działalność usługowa.	1 196 459
5.	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca.	30 223 175
6.	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	35 639 376
7.	Edukacja	840 185
8.	Górnictwo i wydobywanie	1 029 000
9.	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	49 999 154
10.	Inne	141 767
11.	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	28 479 293
12.	Przetwórstwo przemysłowe	19 368 917

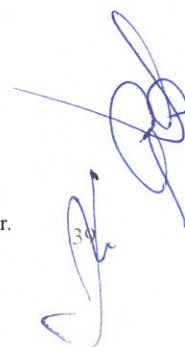
13.	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	125 859 816
14.	Transport i gospodarka magazynowa. Informacja i komunikacja	8 158 534
15.	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych. Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją.	8 498 407
Razem zaangażowanie Banku		350 924 661

Zestawienie ekspozycji kredytowych wg wartości bilansowej netto oraz zobowiązań pozabilansowych netto w podziale na branże, których dotyczy niewykonanie zobowiązania/bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego/

Lp.	Branże	Wartość w zł
1.	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	-
2.	Budownictwo	29 230 159
3.	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3 315 729
4.	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją; Pozostała działalność usługowa	6 606
5.	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości; Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	1 975 852
6.	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	16 692 946
7.	Edukacja	305 376
8.	Górnictwo i wydobywanie	-
9.	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	7 739 330
10.	Inne	-
11.	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	5 446 668
12.	Przetwórstwo przemysłowe	6 241 702
13.	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	22 567 085
14.	Transport i gospodarka magazynowa; Informacja i komunikacja	208 431
15.	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	35 920
Razem zaangażowanie Banku		93 765 804

Bank przyjmuje, iż branża, która stanowi największy udział w łącznej kwocie ekspozycji kredytowych wyznacza istotną klasę branż. Gospodarstw domowych nie traktuje się jako osobnej branży, stąd też wartość ekspozycji w tym punkcie nie podlega ocenie z punktu widzenia istotności branży. Do istotnych branż zaliczane są zatem:

Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.



4. Strukturę ekspozycji według okresów zapadalności według stanu na dzień 31.12.2017r. przedstawia poniższa tabela:

Zestawienie ekspozycji kredytowych w podziale na okresy zapadalności

a'vista	117 904 779
1-30 dni	8 415 971
1-3 m-cy	16 756 661
3-6 m-cy	21 801 471
6-12 m-cy	39 880 272
1-3 lat	87 645 737
3-5 lat	53 538 880
5-10 lat	72 313 251
10-20 lat	27 436 459
Powyżej 20 lat	3 133 668
Razem zaangażowanie Banku	448 827 149

5. Strukturę należności zagrożonych w rozbiciu na istotne branże (zgodnie z przyjętym kryterium istotności) oraz istotne regiony geograficzne (zgodnie z przyjętym kryterium istotności) według stanu na dzień 31.12.2017r. przedstawia poniższa tabela:

Zestawienie należności zagrożonych

Wyszczególnienie	Wartość w zł
Należności zagrożone	241 496 380
Saldo rezerw celowych na koniec okresu	81 946 446
Saldo korekt wartości na koniec okresu	1 021 418
Należności poniżej standardu	50 678 543
Saldo rezerw celowych na koniec okresu	2 129 242
Saldo korekt wartości na koniec okresu	305 638
Należności wątpliwe	45 424 236
Saldo rezerw celowych na koniec okresu	5 477 169
Saldo korekt wartości na koniec okresu	256 797
Należności stracone	145 393 601
Saldo rezerw celowych na koniec okresu	74 340 035
Saldo korekt wartości na koniec okresu	458 983

Zestawienie należności zagrożonych dla branży rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo

Wyszczególnienie	Wartość w zł
Należności zagrożone	47 476 200
Saldo rezerw celowych na koniec okresu	10 586 983
Saldo korekt wartości na koniec okresu	186 865
Należności poniżej standardu	16 440 365
Saldo rezerw celowych na koniec okresu	379 706
Saldo korekt wartości na koniec okresu	90 471

Należności wątpliwe	2 911 689
Saldo rezerw celowych na koniec okresu	233 948
Saldo korekt wartości na koniec okresu	18 702
Należności stracone	28 124 146
Saldo rezerw celowych na koniec okresu	9 973 329
Saldo korekt wartości na koniec okresu	77 692

Zestawienie należności zagrożonych dla woj. mazowieckiego

Wyszczególnienie	Wartość w zł
Należności zagrożone	212 579 752
Saldo rezerw celowych na koniec okresu	75 021 964
Saldo korekt wartości na koniec okresu	888 912
Należności poniżej standardu	48 965 442
Saldo rezerw celowych na koniec okresu	2 106 789
Saldo korekt wartości na koniec okresu	287 212
Należności wątpliwe	29 308 040
Saldo rezerw celowych na koniec okresu	3 547 644
Saldo korekt wartości na koniec okresu	194 871
Należności stracone	134 306 270
Saldo rezerw celowych na koniec okresu	69 367 531
Saldo korekt wartości na koniec okresu	406 829

6. Strukturę należności przeterminowanych (nie będących w grupie zagrożonych) w rozbiciu na istotne branże (zgodnie z przyjętym kryterium istotności) oraz istotne regiony geograficzne (zgodnie z przyjętym kryterium istotności) według stanu na dzień 31.12.2017r. przedstawia poniższa tabela:

Zestawienie należności przeterminowanych

Wyszczególnienie	Wartość w zł
Należności przeterminowane	134 582 826
Saldo rezerw celowych na koniec okresu	66 452 891
Saldo korekt wartości na koniec okresu	380 590
Należności w sytuacji normalnej	10 775
Saldo rezerw celowych na koniec okresu	163
Saldo korekt wartości na koniec okresu	5
Należności pod obserwacją	0
Saldo rezerw celowych na koniec okresu	0
Saldo korekt wartości na koniec okresu	0
Należności poniżej standardu	72 850
Saldo rezerw celowych na koniec okresu	5 985
Saldo korekt wartości na koniec okresu	602
Należności wątpliwe	2 966 721
Saldo rezerw celowych na koniec okresu	103 965
Saldo korekt wartości na koniec okresu	7 458
Należności stracone	131 532 480
Saldo rezerw celowych na koniec okresu	66 342 778
Saldo korekt wartości na koniec okresu	372 525

Zestawienie należności przeterminowanych dla branży rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo

Wyszczególnienie	Wartość w zł
Należności przeterminowane	25 876 313
Saldo rezerw celowych na koniec okresu	9 708 059
Saldo korekt wartości na koniec okresu	62 051
Należności w sytuacji normalnej	0
Saldo rezerw celowych na koniec okresu	0
Saldo korekt wartości na koniec okresu	0
Należności pod obserwacją	0
Saldo rezerw celowych na koniec okresu	0
Saldo korekt wartości na koniec okresu	0
Należności poniżej standardu	52 850
Saldo rezerw celowych na koniec okresu	4 411
Saldo korekt wartości na koniec okresu	602
Należności wątpliwe	64 494
Saldo rezerw celowych na koniec okresu	16 798
Saldo korekt wartości na koniec okresu	0
Należności stracone	25 758 969
Saldo rezerw celowych na koniec okresu	9 686 850
Saldo korekt wartości na koniec okresu	61 449

Zestawienie należności przeterminowanych wg woj. mazowieckiego

Wyszczególnienie	Wartość w zł
Należności przeterminowane	123 480 029
Saldo rezerw celowych na koniec okresu	61 721 851
Saldo korekt wartości na koniec okresu	332 564
Należności w sytuacji normalnej	10 775
Saldo rezerw celowych na koniec okresu	163
Saldo korekt wartości na koniec okresu	5
Należności po obserwacją	0
Saldo rezerw celowych na koniec okresu	0
Saldo korekt wartości na koniec okresu	0
Należności poniżej standardu	72 850
Saldo rezerw celowych na koniec okresu	5 985
Saldo korekt wartości na koniec okresu	602
Należności wątpliwe	1 862 917
Saldo rezerw celowych na koniec okresu	103 965
Saldo korekt wartości na koniec okresu	7 458
Należności stracone	121 533 487
Saldo rezerw celowych na koniec okresu	61 611 738
Saldo korekt wartości na koniec okresu	324 499

7. Omówienie uzgodnienia zmian stanów korekt wartości i rezerw z tytułu ekspozycji zagrożonych:

- 1) Bank tworzy rezerwy oraz odpisy aktualizujące i korekty wartości z tytułu należności zagrożonych. Rezerwy tworzone są zgodnie z zasadami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków wraz z późniejszymi zmianami z dnia 12 października 2017 roku. Ponadto Bank ustala korekty wartości według efektywnej

stopy procentowej. Według efektywnej stopy procentowej na przychody odsetkowe rozlicza się prowizje bezpośrednio związane z udzielonym kredytem o określonym terminie płatności poszczególnych rat kapitałowych i ustalonych zmianach oprocentowania.

2) Saldo początkowe 01.01.2017r.:

Saldo początkowe rezerw celowych i korekt wartości

Wyszczególnienie	Wartość w zł
Rezerwy celowe	132 968 089
Korekty wartości	4 240 887

3) Bank w roku 2017 dokonał umorzeń ekspozycji kredytowych na łączną kwotę 29 241,17 zł (kapitał - 0,00 zł, odsetki - 29 241,17 zł).

4) Kwota odzyskana w 2017r. z kredytów wcześniej spisanych zaliczona bezpośrednio do rachunku zysków i strat wynosi 1 939 089,33 zł (kapitał – 1 925 532,41 zł, odsetki – 13 556,92 zł).

5) Kwoty odpisów albo rozwiązań na szacowane prawdopodobne straty na ekspozycjach w 2017 roku (zmniejszenie rezerw i korekt wartości ze znakiem ujemnym, zwiększenie rezerw i korekt wartości ze znakiem dodatnim):

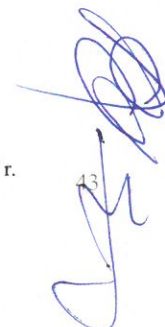
Zmiany w stanach rezerw celowych i korekt wartości w 2017r.

Wyszczególnienie zmian w 2017 roku	Wartość w zł
Zmiana rezerw	- 50 444 579
Zmiana korekt wartości	- 1 752 600

6) Saldo końcowe 31.12.2017r.:

Saldo końcowe rezerw celowych i korekt wartości

Wyszczególnienie	Wartość w zł
Rezerwy celowe	82 523 510
Korekty wartości	2 488 287



VIII. Aktywa wolne od obciążeń

Wartość bilansowa aktywów w podziale na kategorie ekspozycji, jakoś aktywów i całkowita, wolna od obciążeń kwota wartości bilansowej.

Formularz A – Aktywa					
		Wartość bilansowa aktywów obciążonych (w zł)	Wartość godziwa aktywów obciążonych (w zł)	Wartość bilansowa aktywów wolnych od obciążeń (w zł)	Wartość godziwa aktywów wolnych od obciążeń (w zł)
		10	40	60	90
10	Aktywa instytucji zgłaszającej	280 097		604 021 113	
30	Instrumenty kapitałowe			3 727 035	3 727 035
40	Dłużne papiery wartościowe np. obligacje SP zastawione jako zabezpieczenie kredytu zaciągniętego przez Bank			74 987 485	74 987 485
120	Inne aktywa np. portfel kredytowy, na którym została ustanowiona cesja wierzytelności na zabezpieczenie kredytu rewolwingowego z SGB-Banku	280 097		525 306 593	
Formularz B – Zabezpieczenia otrzymane					
		Wartość godziwa obciążonych zabezpieczeń otrzymanych lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych	Wartość godziwa zabezpieczeń otrzymanych lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych dostępnych dla celów obciążenia		
		10	40		
130	Zabezpieczenia otrzymane przez instytucję zgłaszającą				
150	Instrumenty kapitałowe				
160	Dłużne papiery wartościowe				
230	Inne zabezpieczenia otrzymane	280 097			
240	Wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż obligacje zabezpieczone lub papiery typu ABS				
Formularz C – Aktywa obciążone/zabezpieczenia otrzymane i powiązane zobowiązania					
		Odpowiadające zobowiązania, zobowiązania warunkowe i udzielone pożyczki papierów wartościowych	Aktywa, zabezpieczenia otrzymane i wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż obciążone obligacje zabezpieczone i papiery typu ABS		
		10	30		
10	Wartość bilansowa wybranych zobowiązań finansowych				
D – Informacje o istotności obciążeń jeśli uznano za istotne					

IX. Ekspozycje kapitałowe

Ekspozycje kapitałowe nieuwzględnione w portfelu handlowym /w wartości bilansowej/

Podział ekspozycji ze względu na cel nabycia (zyski kapitałowe, zapewnienie płynności, przyczyny strategiczne) według stanu na dzień 31.12.2017 roku:

L.p.	Rodzaj ekspozycji	Ilość akcji / udziałów	Kwota ekspozycji zakupionych ze względu na zapewnienie płynności (w zł)	Kwota ekspozycji zakupionych ze względu na przyjętą strategię (w zł)
1.	Akcje Spółdzielczej Grupy Bankowej – Bank S.A. w Poznaniu	3 500 000		3 500 000
2.	Akcje Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. w Warszawie	227 025		227 025
3.	Udziały Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych w Warszawie	1		10
4.	Bony pieniężne NBP		74 987 486	
	RAZEM		74 987 486	3 727 035

Wycena aktywów i pasywów na dzień bilansowy dokonywana jest według zasad określonych w ustawie o rachunkowości, z uwzględnieniem odpowiednio przepisów rozporządzenia o rachunkowości banków oraz następujących zasad:

- 1) aktywa finansowe i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy wycenia się według wartości godziwej, a skutki zmiany wartości godziwej zalicza się odpowiednio do przychodów lub kosztów z operacji finansowych, z zastrzeżeniem, że zobowiązanie, które ma zostać rozliczone przez przekazanie instrumentu kapitałowego, którego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, należy wycenić według zamortyzowanego kosztu,
- 2) kredyty i pożyczki oraz inne należności banku, które nie zostały zaklasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, wycenia się według zamortyzowanego kosztu, z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej,
- 3) aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wycenia się według wartości godziwej, a skutki zmiany wartości godziwej odnosi się na fundusz z aktualizacji wyceny, do momentu wyłączenia aktywów finansowych z bilansu, w którym skumulowane skutki zmian wartości godziwej ujęte w funduszu z aktualizacji wyceny ujmuje się odpowiednio w przychodach lub kosztach finansowych; naliczone odsetki ujmuje się w przychodach z tytułu odsetek; należne dywidendy ujmuje się w przychodach z udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych, o zmiennej kwocie dochodu; w przypadku, w którym nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych, bank ujmuje skumulowane straty ujęte w



funduszu z aktualizacji wyceny jako koszty finansowe z tytułu odpisów aktualizujących,

- 4) aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności wycenia się według zamortyzowanego kosztu, z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej,
- 5) akcje i udziały w jednostkach podporządkowanych wycenia się według ceny nabycia, z uwzględnieniem odpisów aktualizujących,
- 6) akcje i udziały w jednostkach podporządkowanych, które bank przeznacza do sprzedaży, wycenia się w wartości bilansowej albo w wartości godziwej, w zależności od tego, która z tych wartości jest niższa, z uwzględnieniem oszacowanych przez bank kosztów sprzedaży.

Wartości ekspozycji kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym przedstawia się następująco:

L.p.	Rodzaj ekspozycji	Ilość akcji / udziałów	Wartość ekspozycji kapitałowych (w zł)	Rodzaj i charakter inwestycji
1.	Akcje Spółdzielczej Grupy Bankowej –Bank S.A. w Poznaniu	3 500 000	3 500 000	Papiery nie dopuszczone do obrotu regulowanego
2.	Akcje Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. w Warszawie	227 025	227 025	Papiery nie dopuszczone do obrotu regulowanego
3.	Udziały Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych w Warszawie	1	10	Papiery nie dopuszczone do obrotu regulowanego
4.	Bony pieniężne NBP		74 987 486	
	RAZEM		78 714 521	

X. Ryzyko operacyjne

Bank do wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego stosuje metodę wskaźnika bazowego zgodnie z art. 315 Rozporządzenia, na podstawie którego wymóg kapitałowy jest równy 15% średniej z trzech lat, obliczonych jako suma pozycji rachunku zysków i strat, ustalonych zgodnie z zasadami określonymi w art. 316 Rozporządzenia. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego w 2017 roku wynosił 6 937 063 zł.

Straty brutto i straty netto z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego poniesione w 2017 roku wyniosły

Rodzaj zdarzenia	Kategoria zdarzenia w ramach rodzaju	Kwota straty brutto w zł	Kwota straty netto w zł
Oszustwa zewnętrzne	Bezpieczeństwo systemów	0	0
Zakłócenia działalności gospodarczej i awarie systemów	Systemy	0	0
Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	Wprowadzenie do systemu, wykonanie, rozliczenie i obsługa transakcji	469	469
Razem		469	469

W przypadku zaistniałych zdarzeń ryzyka operacyjnego podejmowano na bieżąco działania celem wyjaśnienia przyczyn i minimalizacji strat w przyszłości - adekwatnie do zaistniałego ryzyka.

W Banku stosowane są rozwiązania pozwalające ograniczyć ryzyko operacyjne, m.in. poprzez:

- mechanizmy kontrolne, w tym procedury weryfikowane i aktualizowane zgodnie z wewnętrznymi regulacjami w tym zakresie, kontrola funkcjonalna sprawowana przez każdego pracownika w zakresie jakości i poprawności wykonywanych przez niego czynności (kontrola bieżąca) oraz kontrola o charakterze planowym dotycząca jakości i poprawności realizowanych w Banku zadań wykonywana przez zwierzchnika lub przez wskazanego przez Zarząd pracownika, któremu powierzono jej wykonywanie, audyt wewnętrzny, system limitów wewnętrznych wynikających z Prawa bankowego i przepisów nadzorczych,
- limity w zakresie podejmowania decyzji lub dokonywania operacji w Banku,
- zarządzanie zasobami ludzkimi poprzez odpowiedni dobór kadr, podnoszenie kwalifikacji pracowników, systemy motywacyjne, szkolenia,
- zarządzanie infrastrukturą teleinformatyczną,
- zarządzanie procesami wewnętrznymi, w tym automatyzacja czynności w wyniku zastosowania rozwiązań informatycznych,
- okresowe przeprowadzanie samooceny realizowanych procesów,
- wartości ostrzegawcze i krytyczne Kluczowych wskaźników ryzyka (KRI),
- limit/tolerancję na ryzyko operacyjne,
- testy warunków skrajnych,
- plan utrzymania ciągłości działania i plany awaryjne dla procesów krytycznych Banku,
- stosowanie zabezpieczeń fizycznych,
- ubezpieczenia,
- outsourcing.

W banku wdrożono regulacje wewnętrzne mające wpływ na ograniczenie ryzyka operacyjnego, obejmujące zagadnienia związane m.in. z:

- bezpieczeństwem Banku,
- bezpieczeństwem systemu teleinformatycznego,
- bezpieczeństwem danych osobowych,
- bezpieczeństwem informacji,
- zarządzaniem ciągłością działania,
- przeciwdziałaniem praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.

XI. Ryzyko płynności

1. Zasady zarządzania płynnością finansową i ryzykiem płynności zawarte są w wewnętrznej procedurze „Zasady zarządzania ryzykiem płynności i finansowania w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie”, które uwzględniają ustalenia zawarte w „Strategii zarządzania ryzykiem w Polskim Banku Spółdzielczym

- w Ciechanowie” i obejmują całokształt zagadnień związanych z utrzymywaniem płynności płatniczej Banku oraz identyfikacją, pomiarem, monitorowaniem i kontrolowaniem ryzyka płynności i finansowania, w tym awaryjny plan płynnościowy.
2. Za obszar ryzyka płynności i finansowania w Banku odpowiadają:
 - 1) Prezes Zarządu w zakresie nadzoru nad zarządzaniem ryzykiem płynności i finansowania,
 - 2) Prezes Zarządu w zakresie nadzoru nad pomiarem, monitorowaniem, kontrolowaniem i raportowaniem ryzyka płynności i finansowania.
 3. W procesie zarządzania ryzykiem płynności i finansowania w Banku uczestniczą:
 - 1) Rada Nadzorcza,
 - 2) Zarząd,
 - 3) Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami Banku (Komitet ALCO),
 - 4) Zespół Ryzyka Bankowego,
 - 5) Zespół Finansowo-Sprawozdawczy/Archiwum, podlegający Głównemu Księgowemu,
 - 6) Pozostałe komórki i osoby odpowiedzialne za kontrolę i utrzymywanie limitów kasowych oraz sporządzanie informacji niezbędnych do szacowania przepływów pieniężnych.
 4. Bank Zrzeszający wykonuje na rzecz Banku m.in. rozliczeń pieniężnych, prowadzi rachunek bieżący oraz rachunek rezerwy obowiązkowej, udziela kredytów (w rachunku bieżącym, gromadzi nadwyżki środków płynnościowych).
 5. Bank w ramach zrzeczenia jest zobowiązany do posiadania wystarczającej ilości środków na rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym, które zabezpieczą wypływy z rachunku bieżącego na koniec dnia operacyjnego.
 6. W celu ograniczenia ryzyka płynności i finansowania Bank wprowadził limity, pozwalające na wdrożenie w odpowiednim momencie mechanizmów zapobiegających powstaniu nadmiernego ryzyka. Podstawowe limity regulacyjne:
 - 1) Nadzorcze miary płynności,
 - 2) Limit wskaźnika LCR (Liquidity Coverage Ratio).
 7. Poziom nadzorczych miar płynności na dzień 31.12.2017r. przedstawia tabela nr 1.

Tabela nr 1. Poziom nadzorczych miar płynności Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie według stanu na dzień 31.12.2017r.

Miary płynności		Wartość minimalna	Wartość (w zł)
M1	Luka płynności krótkoterminowej $((A1+A2)-B5)$	0	109 841 535
M2	Współczynnik płynności krótkoterminowej $((A1+A2)/B5)$	1	3,25
M3	Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi $(B1/A5)$	1	1,59
M4	Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi $((B1+B2)/(A5+A4))$	1	1,31

8. Zgodnie z zapisami Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) 2015/61 z dnia 10.10.2014r. uzupełniającego Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wymogu pokrycia wypływów netto dla instytucji kredytowych (akt delegowany), Bank miał obowiązek sprawozdania i dziennego monitorowania w zakresie aktywów płynnych, wypływów i wpływów płynności (wskaźnik LCR – *Liquidity Coverage Ratio*).

9. Według stanu na dzień 31.12.2017r. wskaźnik LCR wyniósł 912% pokrycia wpływów netto. Minimalny poziom wskaźnika wynosił 80% pokrycia wpływów netto.
10. Poziom wskaźników luki płynności według stanu nadziej 31.12.2017r. przedstawia tabela nr 2.

Tabela nr 2. Poziom wskaźników luki płynności Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie według stanu na dzień 31.12.2017r.

Przedziały czasowe	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 do 3 miesięcy	Powyżej 3 do 6 miesięcy	Powyżej 6 miesięcy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat do 10 lat	Powyżej 10 lat do 20 lat	Powyżej 20 lat
Limit	Minimum				Maksimum			
	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Wskaźnik luki	3,28	3,08	2,90	2,62	0,70	0,66	0,92	0,57
Stopecz wykorzystania limitu	30,50%	32,46%	34,53%	38,14%	69,99%	65,52%	92,13%	56,86%

11. Podstawowe formy lokowania środków pozostałych po zaspokojeniu potrzeb kredytowych klientów Banku to:
- 1) Rachunki bieżące prowadzone przez Bank Zrzeszający,
 - 2) Płynnościowe lokaty terminowe składane w Banku Zrzeszającym,
 - 3) Bony pieniężne NBP, kupowane za pośrednictwem Banku Zrzeszającego.
12. Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie według stanu na dzień 31.12.2017r. posiadał następujące środki pieniężne:
- 1) zgromadzone na rachunkach bieżących – 5 104 670 zł,
 - 2) zgromadzone na lokatach terminowych w Banku Zrzeszającym – 83 182 554 zł,
 - 3) zgromadzone w bonach pieniężnych NBP – 75 000 000 zł,
 - 4) na rachunku Minimum Depozytowego – 113 250 zł,
13. Proces pomiaru ryzyka płynności i finansowania był wspierany o analizę wskaźników płynności:
- 1) W ramach oceny struktury, trendów źródeł finansowania działalności:
 - a) depozyty / suma bilansowa,
 - b) depozyty podmiotów sektora niefinansowego/suma bilansowa,
 - c) depozyty instytucji rządowych i samorządowych/suma bilansowa,
 - d) depozyty podmiotów sektora finansowego (bez banków)/suma bilansowa,
 - e) środki pozyskane od banków (kredyty, pożyczki, depozyty)/suma bilansowa,
 - f) wyemitowane przez Bank papiery wartościowe (obligacje)/suma bilansowa.
 - 2) Stabilności depozytów:
 - a) wskaźniki stabilności w poszczególnych kategoriach depozytów,
 - b) depozyty stabilne/depozyty,
 - c) depozyty stabilne/depozyty ogółem,
 - d) środki pozyskane od dużych deponentów/baza depozytowa,
 - e) środki pozyskane od osób wewnętrznych/baza depozytowa,
 - f) wskaźnik zrywalności depozytów,
 - g) depozyty internetowe/baza depozytowa.
 - 3) Obrazującymi relację pomiędzy aktywami, pasywami i zobowiązaniami pozabilansowymi:
 - a) aktywa płynne/suma bilansowa;
 - b) wartość przyjętych depozytów/kredyty;
 - c) wartość przyjętych depozytów ogółem/kredyty;
 - d) depozyty stabilne/kredyty;
 - e) aktywa płynne/środki obce niestabilne;

- f) zobowiązania pozabilansowe udzielone/aktywa płynne;
 - g) zobowiązania pozabilansowe udzielone/suma bilansowa;
 - h) zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania/suma bilansowa;
 - i) zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania/aktywa płynne.
14. Raporty z zakresu ryzyka płynności i finansowania pozwalają Zarządowi i Radzie Nadzorczej na m.in.:
- 1) monitorowanie z odpowiednią częstotliwością poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów;
 - 2) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka płynności;
 - 3) ocenę skutków podejmowanych decyzji;
 - 4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.
15. System informacji zarządczej z zakresu ryzyka płynności i finansowania zawiera m.in. dane na temat:
- 1) struktury i stabilności źródeł finansowania działalności Banku, ze szczególnym uwzględnieniem depozytów;
 - 2) stopnia niedopasowania terminów płatności pozycji bilansowych i pozabilansowych;
 - 3) wpływu pozycji pozabilansowych na poziom ryzyka płynności;
 - 4) analizy wskaźników płynności;
 - 5) ryzyka związanego z płynnością długoterminową;
 - 6) wyników testów warunków skrajnych;
 - 7) stopnia przestrzegania limitów;
16. Bank dokonuje testów warunków skrajnych dla ryzyka płynności określone w trzech wariantach:
- 1) wewnętrznym, którymi są:
 - a) utrata zaufania do Banku, będąca m.in. wynikiem pojawienia się negatywnych informacji o sytuacji finansowej Banku lub o sposobie prowadzenia przez Bank działalności,
 - b) wzrost kredytów przeterminowanych,
 - c) zła sytuacja finansowa Banku przejawiająca się groźbą powstania bieżącej straty finansowej,
 - d) awarie systemów komputerowych, brak połączeń telekomunikacyjnych, brak zasileń energetycznych lub wyłączeniami;
 - 2) systemowym, którymi są:
 - a. zatory płatnicze powstałe w podmiotach będących klientami Banku,
 - b. wzrost zapotrzebowania rynku na depozyty – „wojna depozytowa”,
 - c. wzrost rynkowych stóp procentowych,
 - d. zakłócenia rozliczeniowe na rynku międzybankowym;
 - 3) mieszanym, którymi są:
 - a. zła sytuacja finansowa Banku oraz wzrost zapotrzebowania rynku na depozyty,
 - b. wzrost kredytów zagrożonych oraz zatory płatnicze powstałe w podmiotach będących klientami Banku.
17. Bank działając jako instytucja społecznego zaufania, jest przygotowany do przewyciężenia każdej z możliwych przyczyn powstania ryzyka utraty płynności. W Banku opracowane zostały plany awaryjne na wypadek, gdyby rozwiązania normalnie stosowane w bieżącym zarządzaniu płynnością okazały się bezskuteczne. W celu zapewnienia skuteczności planu awaryjnego, przynajmniej raz w roku przeprowadzane są testy awaryjnego planu płynności.

XII. Ryzyko stopy procentowej dla pozycji zakwalifikowanych do portfela bankowego

Ryzyko stopy procentowej ze względu na skalę prowadzonej działalności Bank wyznacza dla portfela bankowego. Pomiar ryzyka stopy procentowej obejmuje wszystkie pozycje bilansowe wrażliwe na zmianę stopy procentowej, przy czym z analizy wyłącza się pozycje nie oprocentowane oraz należności zagrożone. Za aktywa i pasywa wrażliwe Bank uznaje pozycje bilansowe generujące dochód odsetkowy Banku. Dochód odsetkowy na potrzeby pomiaru ryzyka stopy procentowej nie uwzględnia przychodów kredytowych rozliczanych w czasie według efektywnej stopy procentowej (ESP). Na ryzyko stopy procentowej, które jest monitorowane w Banku składa się ryzyko:

- 1) przeszacowania: związane z niedopasowaniem terminów zmiany oprocentowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych,
- 2) bazowe: wynikające z niedoskonałego powiązania (korelacji) stóp bazowych, od których uzależnione są przychody i koszty odsetkowe,
- 3) opcji klienta: występujące, gdy klient ma prawo w związku z zaistniałymi lub przewidywanymi zmianami stóp procentowych do zmiany wielkości i/lub harmonogramu przepływów gotówkowych związanych z aktywami i/lub pasywami,
- 4) krzywej dochodowości: związane z sytuacją, gdy zmianie ulega relacja pomiędzy stopami procentowymi odnoszącymi się do różnych terminów, a dotyczącymi tego samego rynku (ten sam indeks lub instrument rynkowy).

Największa część ryzyka stopy procentowej w Banku związana jest z ryzykiem przeszacowania oraz ryzykiem bazowym, gdyż według obserwacji historycznych, one w największym stopniu wpływają na poziom zmian wyniku odsetkowego. Do pomiaru ryzyka przeszacowania oraz bazowego Bank stosuje metodę luki stopy procentowej oraz wyliczeniu zmian wyniku odsetkowego.

Do pomiaru ryzyka stopy procentowej Bank przyjmuje następujące przedziały przeszacowania:

1. 1 dzień,
2. od 2 dni do 1 miesiąca,
3. powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy,
4. powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy,
5. powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy,
6. powyżej 1 roku do 2 lat,
7. powyżej 2 lat do 5 lat,
8. powyżej 5 lat.

Pozycje wrażliwe dzielone są według następujących stawek referencyjnych:

- 1) stopy redyskonta weksli NBP – w grupie tej uwzględnia się również pozycje powiązane z oprocentowaniem kształtowanym przez pozostałe stopy procentowe NBP (stopa lombardowa, stopa referencyjna),
- 2) stawki WIBID/WIBOR – w grupie tej uwzględnia się również pozycje powiązane z rentownością bonów skarbowych,
- 3) stawki własnej Banku, tj. stawek uzależnionych od decyzji Zarządu.

System limitów dotyczących zarządzania ryzykiem stopy procentowej wprowadzony przez Bank pozwala na kontrolę ekspozycji Banku na ryzyko stopy procentowej. W Banku ustanowiono następujące rodzaje limitów:

- maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania jako 10% annualizowanego wyniku odsetkowego pomniejszonego o rozliczone w czasie prowizje;

- maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka bazowego opisanego jako 10% annualizowanego wyniku odsetkowego pomniejszonego o rozliczone w czasie prowizje;
- maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka krzywej dochodowości jako 5% annualizowanego wyniku odsetkowego pomniejszonego o rozliczone w czasie prowizje;
- maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka opcji klienta jako 5% annualizowanego wyniku odsetkowego pomniejszonego o rozliczone w czasie prowizje;
- maksymalnej dopuszczalnej zmiany wartości ekonomicznej Banku jako 4% funduszy własnych Banku.

Bank dokonuje badania wpływu zmian stóp procentowych o 200 punktów bazowych na wartość ekonomiczną kapitału Banku na bazie skorygowanej luki przeszacowania.

Według stanu na dzień 31.12.2017r. skumulowana luka przeszacowania jest ujemna. W związku z ujemną luką Bank narażony jest na wzrost stóp procentowych. W wyniku dokonanego pomiaru ryzyka stopy procentowej na dzień 31.12.2017r. stwierdzono, że maksymalna zmiana wyniku odsetkowego w okresie 12 miesięcy dotycząca:

1. ryzyka przeszacowania wyniosła 844 283 zł, co stanowi 3,9% wyniku odsetkowego oraz 1,7% funduszy własnych,
2. ryzyka przeszacowania wyniosła 110 062 zł, co stanowi 0,5% wyniku odsetkowego oraz 0,2% funduszy własnych.
3. ryzyka krzywej dochodowości wyniosła 172 742 zł, co stanowi 0,8% wyniku odsetkowego oraz 0,3% funduszy własnych.
4. ryzyka opcji klienta wyniosła 0.

Według stanu na dzień 31.12.2017r. wpływ zmiany stóp procentowych o 200 punktów bazowych na wartość ekonomiczną Banku wynosił 1 339 758 zł, co stanowiło 2,69% funduszy własnych.

Bank dokonuje pomiaru ryzyka stopy procentowej z kwartalną częstotliwością. Wyniki pomiaru wraz ze stosownym opisem oraz komentarzem w formie analizy przekazywane są co miesiąc członkom Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami, Zarządowi i Radzie Nadzorczej.

XIII. Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe wynika z niebezpieczeństwa pogorszenia się sytuacji finansowej banku na skutek niekorzystnej zmiany kursu walutowego.

Bank stosuje metodę standardową do wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka walutowego, obliczanego jako 8% pozycji walutowej całkowitej – jeżeli pozycja walutowa całkowita przewyższa 2% funduszy własnych banku oraz zero, jeżeli pozycja walutowa całkowita nie przewyższa 2% funduszy własnych banku.

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego wyznaczany jest automatycznie, każdorazowo przy wyliczaniu całkowitej pozycji walutowej banku.

W celu ograniczenia ryzyka walutowego, Bank ustanowił limit całkowitej pozycji walutowej w wysokości 2% funduszy własnych.

Wyznaczanie pozycji walutowej dokonywane jest każdego dnia roboczego oraz na ostatni dzień miesiąca, o ile nie jest to dzień roboczy. Wyniki przekazywane są do osób operacyjnie zarządzających ryzykiem walutowym. Ocena ryzyka walutowego dokonywana jest z częstotliwością miesięczną a wyniki analizy przedstawiane są na posiedzeniu Komitetu

Zarządzania Aktywami i Pasywami - ALCO oraz przekazywane dla Zarządu i Radzie Nadzorczej.

W wyniku pomiaru ryzyka walutowego według stanu na dzień 31.12.2017r., nie stwierdzono wystąpienia wymogu kapitałowego. Całkowita pozycja walutowa wynosiła 122 003 zł, co stanowiło 12,25% wykorzystania przyjętego limitu.

XIV. Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze

Polityka wynagrodzeń Banku jest zgodna z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach (Dz. U. z 2017 poz. 637 z późn. zm.) oraz jest realizowana w oparciu o poniższe wewnętrzne akty normatywne:

1. Regulamin wynagradzania pracowników Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie;
2. Politykę zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska istotne w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie;
3. Uchwały Rady Nadzorczej Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie ustalające wysokość wynagrodzeń członków Zarządu Banku;
4. Uchwałę Zebrania Przedstawicieli Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie w sprawie zatwierdzenia Polityki wynagrodzeń Rady Nadzorczej Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie oraz ustalenia wynagrodzenia dla Członków Rady Nadzorczej Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie.

Bank realizuje Politykę wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska istotne z uwzględnieniem zasady proporcjonalności odpowiednio do formy prawnej, w jakiej działa, rozmiaru działalności, ryzyka związanego z prowadzoną działalnością, wewnętrznej organizacji oraz charakteru, zakresu i stopnia złożoności prowadzonej działalności.

W związku z wejściem w życie z dniem 01 maja 2017r. Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie zarządzania ryzykiem (...) w Banku funkcjonuje Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska istotne w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie. Adresatami polityki są pracownicy, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku. Jej celem jest ugruntowanie skłonności kadry zarządzającej – poprzez zastosowane mechanizmy wynagradzania - do szczególnej dbałości o długoterminowe dobro Banku, do ochrony interesów klientów oraz unikania nadmiernej ekspozycji na ryzyko.

Ze względu na potrzebę zapewnienia właściwego funkcjonowania w Banku Polityki, w tym wyeliminowania negatywnego wpływu Polityki na zarządzanie ryzykiem ustala się przejrzysty i efektywny system przyznawania i wypłacania stałych i zmiennych składników wynagrodzenia oraz odpowiednie proporcje tych składników wobec osób mających istotny wpływ na profil ryzyka Banku.

W powyższym celu realizuje następujące zasady:

1. Polityka uwzględnia sytuację finansową Banku,
2. w przypadku wynagrodzeń zależnych od wyników (w odniesieniu do zmiennych składników wynagrodzeń), podstawą do określania łącznej wysokości wynagrodzenia jest ocena dokonywana według kryteriów określonych w Polityce,



3. ocena wyników odbywa się cyklicznie, za okres trzech lat, tak, aby wysokość wynagrodzenia zależnego od wyników uwzględniała cykl koniunkturalny Banku i ryzyko z prowadzoną przez Bank działalnością gospodarczą,
4. stałe składniki wynagrodzenia stanowią na tyle dużą część wynagrodzenia, że możliwe jest na zasadach określonych w Polityce prowadzenie elastycznej polityki zmiennych składników wynagrodzenia, w tym ich obniżenie lub nie przyznawanie ich w ogóle, przy czym stosunek zmiennych składników wynagrodzenia do stałych składników wynagrodzenia nie może przekraczać 100 % w odniesieniu do każdej osoby mającej istotny wpływ na profil ryzyka Banku,
5. Bank może zastosować wyższy stosunek zmiennych składników wynagrodzeń do stałych składników wynagrodzeń, jednak nie wyższy niż 200%, za zgodą Zebrania Przedstawicieli,
6. całkowite wynagrodzenie jest podzielone na składniki stałe i zmienne,
7. łączne wynagrodzenie zmienne nie ogranicza zdolności Banku do zwiększania jego funduszy własnych,
8. wypłata zmiennych składników wynagrodzenia (łącznie wysokość zmiennych składników wynagrodzenia) przyznanych osobom zajmującym Stanowiska istotne nie może ograniczać zdolności Banku do zwiększania jego bazy kapitałowej i nie może być wyższa, niż 10 % rocznego, zweryfikowanego przez biegłego rewidenta wyniku finansowego Banku netto za rok, za który dokonuje się oceny pracy pracownika.

Bank identyfikuje i prowadzi rejestr stanowisk istotnych tj. stanowisk pracy zajmowanych przez osoby, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku zgodnie z Rozporządzeniem 604/2014. Stosując zasadę proporcjonalności, za stanowiska istotne uznano 3 Członków Zarządu.

Osobami mającymi istotny wpływ na profil ryzyka Banku, bez konieczności dokonywania oceny tego wpływu są:

- 1) Członkowie Zarządu,
- 2) Rada Nadzorcza, przy czym Członkowie Rady Nadzorczej otrzymują wynagrodzenie ustalone uchwałą Zebrania Przedstawicieli, bez podziału na stałe i zmienne składniki wynagrodzenia.

Identyfikując Stanowiska istotne, Bank uwzględnił następujące czynniki:

- 1) Bank jest działającą na rynku lokalnym spółdzielnią, która nie jest znaczącą jednostką pod względem rozmiaru działalności i ryzyka związanego z prowadzoną działalnością oraz funkcjonującą w Banku struktury organizacyjnej;
- 2) Bank koncentruje swoje działania na terenie województwa mazowieckiego;
- 3) decyzje w zakresie inwestycji w instrumenty finansowe i kapitałowe oraz decyzje kredytowe powyżej 5 % funduszy własnych są podejmowane przez Zarząd;
- 4) Zarząd ustala limity ograniczające narażenie Banku na ryzyko oraz decyduje o profilu podejmowanego ryzyka;
- 5) oprocentowanie depozytów jest ustalane uchwałą Zarządu Banku toteż pracownicy posiadający kompetencje w sprawie przyjmowania wkładów pieniężnych płatnych na każde żądanie lub z nadejściem oznaczonego terminu nie posiadają istotnego wpływu na profil ryzyka; możliwość indywidualnego podwyższania oprocentowania (stopa negocjowana) podlega akceptacji ze strony Zarządu;
- 6) Bank nie posiada portfela handlowego;
- 7) Bank w znacznej części korzysta z regulacji produktowych opracowywanych przez Bank Zrzeszający, co w efekcie minimalizuje ryzyko braku zgodności w zakresie usług i produktów świadczonych przez Bank.

5. Zarząd weryfikuje corocznie, w terminie do końca stycznia kolejnego roku obrotowego, listę pracowników Banku objętych działaniem niniejszej Polityki, biorąc pod uwagę istotność ich wpływu na profil ryzyka Banku. Lista podlega zatwierdzeniu przez Radę Nadzorczą.

Podstawą systemu wynagradzania jest płaca zasadnicza.

Na system wynagradzania w Banku składają się:

- 1) składniki stałe – wynagrodzenie zasadnicze zależne od doświadczenia zawodowego i zakresu odpowiedzialności związanej z pełnioną funkcją określone w umowie o pracę, a także dodatki za staż pracy, jednorazowe odprawy i rekompensaty z tytułu zakończenia stosunku pracy lub inne świadczenia wynikające z przepisów Kodeksu pracy, przysługujące na równych warunkach wszystkim pracownikom, niezależne od wyników Banku,
- 2) składniki zmienne – regulaminowa premia roczna w rozumieniu Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie zarządzania ryzykiem (...), przyznawana lub wypłacana, gdy jest to odpowiednio uzasadnione sytuacją finansową Banku, jego wynikami, efektami pracy jednostki organizacyjnej, w której pracownik był zatrudniony, oraz efektami pracy tej osoby.

Wynagrodzenia osób zajmujących stanowiska istotne są tak ustalane, aby odpowiadały w szczególności rodzajowi wykonywanej pracy, stopniowi odpowiedzialności i kwalifikacjom wymaganym przy jej wykonywaniu, a także uwzględniały ilość i jakość świadczonej pracy, a także zapewniały prawidłowość realizacji przez członków Zarządu i Członków Rady zadań wynikających z działalności banku.

Ze względu na potrzebę zapewnienia właściwego funkcjonowania w Banku Polityki, w tym wyeliminowania negatywnego wpływu Polityki na zarządzanie ryzykiem ustala się przejrzysty i efektywny system przyznawania i wypłacania stałych i zmiennych składników wynagrodzenia oraz odpowiednie proporcje tych składników wobec osób mających istotny wpływ na profil ryzyka Banku.

Rada Nadzorczą w trakcie swoich posiedzeń na bieżąco informowana jest o poziomie ryzyka Banku. Rada Nadzorczą na bieżąco monitoruje poziom ryzyka umożliwiając zastosowanie zasad wynikających z polityki zmiennych składników wynagrodzeń.

Wysokość wynagrodzenia zasadniczego Członków Zarządu jest określane przez Radę Nadzorczą.

Regulaminowa premia roczna przyznawana jest na podstawie efektów pracy osób zajmujących stanowiska istotne oraz jako zmienny składnik wynagradzania składa się z części stałej i z części odroczonej. Polityka wynagrodzeń uwzględnia sytuację finansową Banku. Rada Nadzorczą/Zarząd podejmuje decyzje o przyznaniu zmiennych składników wynagrodzenia w formie uchwały dla poszczególnych osób zajmujących Stanowiska istotne w Banku na zasadach określonych w niniejszej Polityce, odrębnie dla każdej z osób podlegających ocenie wraz z pisemnym uzasadnieniem w protokole z posiedzenia organu.

Wysokość zmiennych składników wynagrodzenia wyniesie nie więcej niż 25% wynagrodzenia zasadniczego osiągniętego przez daną osobę w roku podlegającym ocenie.



Zgodnie z obowiązującą w Banku polityką zmiennych składników wynagrodzeń, przyjmuje się, iż 50% premii rocznej wypłacane jest niezwłocznie po przyznaniu. Przyjmuje się także dwuletni okres odroczenia pozostałej części premii rocznej.

Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie przyjmuje następujące kryteria oceny:

- 1) jakość portfela kredytowego,
- 2) realizacja planu finansowego Banku,
- 3) realizacja przyjętej przez Bank strategicznej projekcji finansowej,
- 4) poziom współczynnika wypłacalności ,
- 5) poziom wskaźnika płynności LCR,

a także bierze pod uwagę:

- 6) efekty realizacji zadań wynikających z zakresu obowiązków i odpowiedzialności w ramach podziału zadań w Zarządzie,
- 7) pozytywną ocenę kwalifikacji,
- 8) uzyskanie absolutorium z wykonania obowiązków za dany rok obrotowy,
- 9) wyniki kontroli przeprowadzonych w Banku przez podmioty zewnętrzne, w tym audyt wewnętrzny sprawowany przez Bank Zrzeszający lub kontrolę Komisji Nadzoru Finansowego, w obszarach nadzorowanych przez danego członka Zarządu.

Rada Nadzorcza/Zarząd dokonuje weryfikacji poziomu przyznanej części odroczonej zmiennych składników wynagrodzenia oraz podejmuje decyzje o jej wypłacie.

Stosując zasadę proporcjonalności, Bank może skorzystać z możliwości nieodraczania zmiennych składników wynagrodzeń. Rada Nadzorcza/ Zarząd może podjąć decyzję o nieodraczaniu zmiennych składników wynagrodzeń oraz wypłacie całości premii uznaniowej po jej przyznaniu.

Rada Nadzorcza oraz Zarząd Banku nie przyznają oraz nie dokonują wypłaty zmiennych składników wynagrodzenia dla osób zatrudnionych na Stanowiskach istotnych, w sytuacji, gdy:

- 1) przepisy powszechnie obowiązującego prawa, w tym w szczególności art. 56 ust. 1 oraz 3 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym. (Dz. U. Poz. 1513 z późn. zm.), zakazują przyznawania oraz odpowiednio wypłaty zmiennych składników wynagrodzenia dla osób zatrudnionych na Stanowiskach istotnych,
- 2) Bank jest w stanie likwidacji, upadłości lub przymusowej restrukturyzacji, w rozumieniu Ustawy o bankowym funduszu gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji z dnia 10 czerwca 2016 r. (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1937), jak również istnieją podstawy do ogłoszenia upadłości lub przeprowadzenia przymusowej restrukturyzacji.

Regulaminowa premia roczna nie jest także przyznawana i wypłacana, jeżeli wystąpią następujące przesłanki:

- 1) zagrożenie niespełnienia wymogów ostrożnościowych;
- 2) okoliczności, o których mowa w art. 142 ust. 1 Ustawy Prawo bankowe;
- 3) zagrożenie upadłością;
- 4) gdy Członek Zarządu/ osoba zajmująca Stanowisko istotne uczestniczył w działaniach, których wynikiem były znacznej straty Banku lub była odpowiedzialna za takie działania;

- 5) gdy Członek Zarządu/ osoba zajmująca Stanowisko istotne nie spełnienia odpowiednich standardów dotyczących rękopisów bezpiecznego i ostrożnego zarządzania bankiem.

W przypadku negatywnej oceny efektów pracy osób zajmujących Stanowiska istotne w Banku Rada Nadzorcza/Zarząd może:

- 1) zmniejszyć lub nie przyznawać zmiennych składników wynagrodzenia,
- 2) zmniejszyć lub nie wypłacać odroczonej części zmiennych składników wynagrodzenia.

W 2017 roku wynagrodzenia Członków Zarządu wypłacane były zgodnie z zawartymi umowami o pracę. Wartość wynagrodzenia stałego w roku obrotowym wyniosła łącznie 839 263,45 zł brutto. Nie wystąpiła wartość wynagrodzenia zmiennego.

W 2017 roku nie wystąpiła wartość wynagrodzeń z odroczoną wypłatą przyznanych w 2016 roku, wypłaconych i zmniejszonych w ramach korekty związanej z wynikami. Wystąpiła wartość płatności związanej z zakończeniem stosunku zatrudnienia – ekwiwalent za urlop w danych roku obrotowym w kwocie 7 201,15 zł brutto.

Realizując obowiązującą Politykę wynagrodzeń, Rada Nadzorcza postanowiła o nieprzyznawaniu premii rocznej za 2017 rok. Rada Nadzorcza podjęła w tym celu stosowne uchwały, odrębnie dla każdego z członków sprawujących funkcję w 2017 roku.

Rada Nadzorcza dokonała weryfikacji części odroczonej przyznanej w 2014 roku, a odroczonej w 3 równych ratach na lata 2015, 2016 i 2017 oraz postanowiła o jej niewypłacie.

Wypłata wynagrodzenia zmiennego zgodnie z „Polityką zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska istotne w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie” następuje w formie pieniężnej i za 2017r. nie zostało przyznana i wypłacona.

Wypłata wynagrodzenia Członkom Rady Nadzorczej realizowana była zgodnie z Zasadami wynagradzania członków Rady Nadzorczej Banku określonymi Uchwałą nr 24/2016 Zebrania Przedstawicieli PBS w Ciechanowie z dnia 24.06.2016r. w sprawie zatwierdzenia Polityki wynagrodzeń Rady Nadzorczej Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie oraz ustalenia wynagrodzenia dla Członków Rady Nadzorczej Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie.

Rada Nadzorcza wypełniając swoje obowiązki statutowe dokonała corocznej oceny polityki wynagrodzeń. Raport z corocznej oceny polityki wynagrodzeń podlegał przedłożeniu pod obrady Zebrania Przedstawicieli wraz ze Sprawozdaniem Rady Nadzorczej za 2017 rok.

XV. Działalność Zarządu i Rady Nadzorczej

Zarząd

W okresie od 01.01.2017 roku do 06.04.2017 roku Zarząd pracował w składzie:

- Andrzej Kopeć – p.o. Prezesa Zarządu, Członek Zarządu
- Jakub Bilnik – Członek Zarządu
- Bohdan Tillack – Członek Zarządu

Zmiany w składzie:

- W dniu 05.04.2017r. swoją rezygnację z pełnienia funkcji Członka Zarządu Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie złożył Pan Bohdan Tillack. Rada Nadzorcza podjęła uchwałę nr 38/2017 o jego odwołaniu z dniem 07.04.2017r.
- Podczas posiedzenia Rady Nadzorczej w dniu 05.04.2017r. podjęto uchwałę nr 36/2017 w sprawie powołania Pana Grzegorza Oleckiego do składu Zarządu Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie z dniem 06.04.2017r.

W okresie od 06.04.2017 roku do 31.12.2017 roku Zarząd pracował w składzie:

- Andrzej Kopec – p.o. Prezesa Zarządu, Członek Zarządu
- Jakub Bilnik – Członek Zarządu
- Grzegorz Olecki – Członek Zarządu

Członkowie Zarządu Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie w składzie obowiązującym na dzień 31.12.2017r. nie zajmowali dodatkowo stanowisk dyrektorskich.

Członków Zarządu powoływała zgodnie z przepisami prawa Rada Nadzorcza. Główne zasady rekrutacji na stanowiska Członków Zarządu określa Statut Banku. Odpowiedniość Członków Zarządu, poziom wiedzy, umiejętności i wiedzy specjalistycznej badany i oceniany jest na podstawie „Procedury oceny odpowiedności Członków Zarządu Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie”.

W ramach obowiązującej "Procedury oceny odpowiedności członków Zarządu i Zarządu Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie" Rada Nadzorcza dokonała indywidualnej oceny następczej Członków Zarządu pełniących funkcję w 2017 roku, jak również dokonała oceny kolegalnej odrębnie dla każdego ze składów Zarządu funkcjonujących w 2017 roku.

Na 31.12.2017r. Zarząd Banku składał się z 3 Członków, w tym 1 Członka p.o. Prezesa Zarządu.

W wyniku oceny Rada stwierdziła, że członkowie Zarządu w składzie działającym na dzień 31.12.2017 roku dają rękojmię ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, w tym prowadzenia działalności Banku z zachowaniem bezpieczeństwa wkładów i lokat w nim zgromadzonych. Członkowie Zarządu posiadają wiedzę, doświadczenie i umiejętności niezbędne do realizacji zarządzania ryzykiem oraz każdy z osobna daje rękojmię ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem. Rada oceniła, że reputacja osobista członków Zarządu nie stwarza zagrożenia dla utraty reputacji Banku. Zarząd posiada odpowiednie doświadczenie praktyczne do zarządzania Bankiem. Rada Nadzorcza podjęła odrębne uchwały o pozytywnej ocenie obecnych Członków Zarządu i pozytywnej ocenie kolegalnej Zarządu.

Rada Nadzorcza

W okresie od 01.01.2017 roku do 17.01.2017 roku Rada Nadzorcza Banku działała w następującym składzie:

1. Marek Komorowski - Zastępca Przewodniczącego RN
2. Paweł Brudnicki - Sekretarz RN
3. Jerzy Przeorek - Członek RN
4. Włodzimierz Władysław Bartkowski - Członek RN
5. Mirosława Damińska - Członek RN
6. Leonard Napiórkowski - Członek RN

7. Mirosław Ruszczyński - Członek RN

Na posiedzeniu Rady Nadzorczej w dniu 17.01.2017r. dokonano wyboru nowego Prezydium Rady Nadzorczej, w skład którego weszły następujące osoby:

1. Marek Komorowski – Przewodniczący Rady Nadzorczej
2. Jerzy Przeorek – Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej
3. Mirosława Damięcka – Sekretarz Rady Nadzorczej.

W dniu 10 kwietnia 2017r. rezygnację z członkostwa w Radzie Nadzorczej złożył Pan Jerzy Przeorek – Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej.

Podczas Zebrania Przedstawicieli, które odbyło się 19 kwietnia 2017r. rezygnację z pełnienia funkcji Członka Rady Nadzorczej złożył Pan Mirosław Ruszczyński. W wyniku przeprowadzonych wyborów uzupełniających do Rady Nadzorczej dołączyli: Pan Andrzej Machaj i Pan Jerzy Bujnowski.

Od 19 kwietnia 2017r. Rada Nadzorcza pracowała w składzie:

1. Marek Komorowski – Przewodniczący Rady Nadzorczej
2. Mirosława Damięcka – Sekretarz Rady Nadzorczej
3. Włodzimierz Bartkowski – Członek Rady Nadzorczej
4. Paweł Brudnicki – Członek Rady Nadzorczej
5. Jerzy Bujnowski – Członek Rady Nadzorczej
6. Andrzej Machaj – Członek Rady Nadzorczej
7. Leonard Napiórkowski – Członek Rady Nadzorczej

Na posiedzeniu Rady Nadzorczej w dniu 30 maja 2017r. odbyły się wybory Zastępcy Przewodniczącego Rady Nadzorczej, w wyniku których Zastępcą został wybrany Pan Jerzy Bujnowski. W związku z powyższym od 30 maja 2017r. do chwili obecnej w skład Prezydium Rady wchodzi:

1. Marek Komorowski – Przewodniczący Rady Nadzorczej
2. Jerzy Bujnowski – Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej
3. Mirosława Damięcka – Sekretarz Rady Nadzorczej.

Dodatkowe funkcje (oprócz zasiadania w Radzie Nadzorczej Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie) jakie pełnili Członkowie Rady Nadzorczej w 2017r. w podmiotach prowadzących działalność gospodarczą:

- Marek Komorowski – nie pełnił dodatkowych funkcji
- Jerzy Bujnowski – nie pełnił dodatkowych funkcji
- Mirosława Damięcka
 - Członek Rady Nadzorczej - jedna funkcja
- Włodzimierz Władysław Bartkowski
 - Prezes Zarządu – jedna funkcja
 - Wiceprezes Zarządu – jedna funkcja
 - Członek Rady Nadzorczej - dwie funkcje
- Paweł Brudnicki
 - Prezes Zarządu - pięć funkcji
- Andrzej Machaj – nie pełnił dodatkowych funkcji
- Leonard Napiórkowski – nie pełnił dodatkowych funkcji
- Mirosław Ruszczyński
 - Członek Rady Nadzorczej – jedna funkcja

- Jerzy Przeorek – nie pełnił dodatkowych funkcji

Zebranie Przedstawicieli dokonywało zgodnie z „Procedurą oceny kwalifikacji Członków Rady Nadzorczej oraz Rady Nadzorczej Polskiego Banku Spółdzielczego” oceny uprzedniej dla powoływanych 2 Członków Rady Nadzorczej w dniu 19.04.2017r. oraz oceny następczej dla 2 Członków Rady Nadzorczej, którzy nie mieli oceny uprzedniej w roku obrotowym 2016 w dniu 28.06.2017r. W wyniku oceny następczej 3 z 4 ocenianych Członków Rady Nadzorczej uzyskało ocenę pozytywną, jeden z Członków Rady Nadzorczej uzyskał ocenę negatywną. Zebranie Przedstawicieli w dniu 28.06.2017r. dokonało także pozytywnej oceny kolegiальной Rady Nadzorczej jako organu, dla każdego z ocenianych składów.

W dniu 27.06.2018 roku, Zebranie Przedstawicieli dokonało oceny indywidualnej 5 Członków Rady Nadzorczej, którzy nie mieli oceny uprzedniej w 2017r. w drodze odrębnych uchwał dla każdego z ocenianych Członków. W wyniku oceny następczej 5 z 5 ocenianych Członków Rady Nadzorczej uzyskało ocenę pozytywną. Zebranie Przedstawicieli dokonało także oceny kolegiальной Rady Nadzorczej oraz pozytywnie oceniło działania organu w drodze odrębnych uchwał dla każdego ze składu Rady Nadzorczej działających w 2017 roku.

XVI. Dźwignia finansowa

(art. 429 Rozporządzenia)

1. Wskaźnik dźwigni – „dźwignia finansowa” oznacza względną – w stosunku do funduszy własnych Banku – wielkość posiadanych przez Bank aktywów, zobowiązań pozabilansowych oraz zobowiązań warunkowych dotyczących płatności lub dostawy lub dostarczenia zabezpieczenia, z uwzględnieniem zobowiązań z tytułu otrzymanych środków finansowych, zaciągniętych zobowiązań, umów z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, lecz z wyjątkiem zobowiązań, które można wyegzekwować wyłącznie w przypadku likwidacji instytucji.
2. Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej – oznacza ryzyko wynikającej z podatności instytucji na zagrożenia z powodu dźwigni finansowej lub warunkowej dźwigni finansowej, które może wymagać podjęcia niezamierzonych działań korygujących plan biznesowy, w tym awaryjnej sprzedaży aktywów mogącej przynieść straty lub spowodować konieczność korekty wyceny pozostałych aktywów.
3. Wskaźnik dźwigni Bank obliczał jako miarę kapitału Tier I Banku podzieloną przez miarę ekspozycji całkowitej z tytułu wszystkich aktywów i pozycji pozabilansowych (z uwzględnieniem konwersji na kwoty ekwiwalentu bilansowego) nieodliczonych przy wyznaczaniu miary kapitału uznanego Tier I) wyrażoną jako wartość procentową. Bank obliczał wskaźnik dźwigni finansowej na koniec kwartału.
4. Opis procedur stosowanych w celu zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej. Proces zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej jest uregulowany w „Strategii zarządzania i planowania kapitałowego w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie” oraz w „Zasadach zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie”. Bank zalicza ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej do ryzyk nieistotnych.
5. Opis czynników, które miały wpływ na wskaźnik dźwigni w okresie, którego dotyczy ujawniony wskaźnik dźwigni.

Na wielkość wskaźnika dźwigni w 2017r. wpływ miało znaczne obniżenie ekspozycji bilansowych i pozabilansowych przy jednoczesnym obniżeniu funduszy własnych, z uwagi na stosowanie przepisów przejściowych, w tym z tytułu amortyzacji obligacji zaliczonych do funduszy własnych na podstawie Uchwały 314/2009 KNF, a także znaczące pomniejszenie funduszy własnych wskutek poniesionej straty za rok 2016

oraz lata 2015 i 2014 w wyniku rozpoznania błędu podstawowego i dokonania korekty sprawozdań finansowych za te lata.

Wg stanu na 31.12.2017r. wartość wskaźnika dźwigni finansowej jest powyżej limitu wewnętrznego określonego w Strategii zarządzania i planowania kapitałowego w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie. Ujawniony wskaźnik dźwigni finansowej uległ zwiększeniu w stosunku do wskaźnika uzyskanego na 31.12.2016r.

Informację o kształtowaniu się wskaźnika dźwigni finansowej zawarto w poniższych zestawieniach (zaprezentowano wypełnione wiersze tabel)

1	Dzień odniesienia	31.12.2017r.
2	Nazwa podmiotu	Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie
3	Poziom stosowania	indywidualny
Zestawienie dotyczące uzgodnienia aktywów księgowych i ekspozycji wskaźnika dźwigni		Kwota mająca zastosowanie (w zł)
1	Aktywa razem według opublikowanych sprawozdań finansowych	630 872 602
6	Korekta z tytułu pozycji pozabilansowych (tj. konwersja na kwoty ekwiwalentu kredytowego ekspozycji pozabilansowych)	11 516 007
7	Inne korekty	(-) 1 117 382
8	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni	618 239 213

Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych

Ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych i transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych)

1	Pozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych, ale z uwzględnieniem zabezpieczenia)	604 301 210
2	(Kwoty aktywów odliczane przy ustalaniu kapitału Tier I)	(-) 1 117 382
3	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych)	603 183 828
Ekspozycje pozabilansowe		
17	Ekspozycje pozabilansowe wyrażone wartością nominalną brutto	26 571 392
18	(Korekty z tytułu konwersji na kwoty ekwiwalentu kredytowego)	(-) 11 516 007
19	Inne ekspozycje pozabilansowe	15 055 385
Kapitał i miara ekspozycji całkowitej		
20	Kapitał Tier I	

		27 940 871
21	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni (suma wierszy 3,11, 16, 19, EU-19a i EU-19b)	618 239 213
Wskaźnik dźwigni		
22	Wskaźnik dźwigni na koniec kwartału	4,52%
EU-23	Wybór przepisów przejściowych na potrzeby określenia miary kapitału	przejściowe
Podział ekspozycji bilansowych (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych)		
EU-1	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych), w tym:	604 301 210
EU-2	Ekspozycje zaliczane do portfela handlowego	0
EU-3	Ekspozycje zaliczane do portfela bankowego, w tym:	0
EU-4	Obligacje zabezpieczone	0
EU-5	Ekspozycje traktowane jako ekspozycje wobec państwa	77 968 140
EU-6	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych, wielostronnych banków rozwoju, organizacji międzynarodowych i podmiotów sektora publicznego, których nie traktuje się jak państwa	15 602 024
EU-7	Instytucje	89 824 560
EU-8	Zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	70 704 499
EU-9	Ekspozycje detaliczne	195 020 263
EU-10	Przedsiębiorstwa	8 739 034
EU-11	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	97 450 455
EU-12	Pozostałe ekspozycje (np. kapitałowe, sekurytyzacyjne i inne aktywa niegenerujące zobowiązania kredytowego)	48 992 235

XVII. Oświadczenia Zarządu

1. (zgodnie z Rozporządzeniem CRR art. 435 ust.1 lit. e)

Zarząd Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie oświadcza, że ustalenia opisane w „Informacji z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie według stanu na dzień 31.12.2017 roku są adekwatne do stanu faktycznego, a stosowane systemy zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii ryzyka Banku oraz charakteru prowadzonej działalności.

2. (zgodnie z Rozporządzeniem CRR art. 435 ust.1 lit. f)

Zarząd Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie oświadcza, iż zarządzanie ryzykiem w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie odbywa się w oparciu o opracowane w formie pisemnej i zatwierdzone przez Zarząd i Radę Nadzorczą regulacje wewnętrzne, które określają sposób identyfikacji, pomiaru, monitorowania i raportowania poszczególnych rodzajów ryzyka uznanych przez Bank za istotne i nieistotne. Istotność poszczególnych ryzyk w 2017 roku określał Zespół Ryzyka Bankowego na podstawie „Zasad szacowania kapitału wewnętrznego w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie” oraz „Strategii zarządzania i planowania kapitałowego w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie” co najmniej raz w roku.

Zarząd Banku, po zapoznaniu się z ogólnym profilem ryzyka za 2017 rok, biorąc pod uwagę niżej wymienione kluczowe wskaźniki i dane liczbowe określające ogólny profil ryzyka według stanu na 31.12.2017r. oświadcza, iż po wprowadzeniu zmian w zarządzaniu ryzykiem, obecny system zarządzania ma na celu dostosowanie profilu generowanego ryzyka do założeń strategicznych oraz możliwości kapitałowych, które zostały określone w „Planie finansowym na rok 2018 i strategicznej projekcji finansowej na lata 2019-2022 Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie”.

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość w zł
1	Fundusze własne	49 810 564
2	Kapitał Tier I	27 940 871
3	Kapitał Tier II	21 869 693
4	Całkowity wymóg kapitałowy	37 635 242
5	Wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe	30 698 179
6	Wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne	6 937 063
7	Łączny współczynnik kapitałowy	10,59 %
8	Współczynnik kapitału Tier I	5,94 %
9	Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	5,42 %
10	Liquidity Coverage Ratio (LCR)	912%

Zarząd Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie

1. Jakub Bilnik Członek Zarządu

©ZŁONEK ZARZADU

.....*Jakub Bilnik*.....

/podpis/

©ZŁONEK ZARZADU

2. Grzegorz Olecki Członek Zarządu

.....*Grzegorz Olecki*.....

/podpis/

Ciechanów, 12.07.2018r.